

Delovno srečanje s tov. Popitom

16. januarja 1978 je bila v Domu železarjev razširjena seja komiteja OK ZKS Ravne na Koroškem. Za razliko od drugih je bila ta svečanjša, saj je bil med nami komunisti drag gost, tovariš France Popit, predsednik CK ZKS s svojimi sodelavci.

V uvodu je sekretar OK ZKS Ravne tovariš Edo Pogorevc predstavil organiziranost ZK v naši občini in med drugim dejal, da se je ZK po 7. kongresu številčno okrepila, tako da šteje članstvo ZK 12% vseh zaposlenih. V poprečju je bila dosežena tudi delavska večina. OO ZK je dvakrat več kot pred 7. kongre-

tev v organiziranju študijskega središča. Poleg tega pa je bilo v preteklem obdobju organiziranih precej posvetov in seminarjev, pač v skladu z družbenimi dogajanjem, aktualnimi v občini itd. Bistvena vsebina delovanja OO ZK je bila uresničevanje ZZD, ki že kaže določene rezultate, kot npr. boljša samoupravna organiziranost delavcev in uveljavitev oblik osebnega izjavljanja. Omenil je še metode dela, ki se v glavnem nanašajo na sestanke, kar pa ni najbolj primerno, ker glavno delo opravlja sekretar. Seveda pa je tovariš sekretar opozoril še na vrsto drugih prob-

meljito razmislijo ter najdejo logične rešitve v najkrajšem času.

Tovariš France Popit je med razpravo in posebej ob koncu poudaril naslednje: delegatski sistem mora funkcionirati učinkovitejšo kot doslej, utrjevanje družbenoekonomskih odnosov mora postati stalna naloga delovanja ZK, še posebej pa je treba slehernega delavca vključiti v ta proces, da bo dejansko, ne le načelno nosilec teh odnosov. Pozitivno je ocenil organizirane oblike idejnopolitičnega usposabljanja, a poudaril izredno pomembnost družbene aktivnosti celotnega članstva in individualnega usposabljanja. Treba je uspešno in aktivno delati, ne le zapisovati sklepe, potem pa pozabiti nanje, kot se često dogaja. Upreti se je

treba statičnosti in formalizmu, pravilno izkoristiti racionalizatorsko dejavnost. Prav bi bilo, če bi pozvali vse delavce, da dajo predloge za izboljšave na svojih delovnih mestih, seveda pa jih tudi ustrezno nagraditi. Tovariša Popita so zanimali tudi rezultati produktivnosti v naši občini, pri čemer je omenil, da v SFRJ na splošno porabimo več, kot ustvarimo, da morajo biti OD v skladu s produktivnostjo, ne pa da se večajo z odstotki porasta življenjskih stroškov. V nekem smislu je tovariš Popit dal napotilo za akcije. Ob koncu so se komunisti domenili, da bi bilo treba več podobnih delovnih sestankov, ki bi razbistrili marsikatero vprašanje, ter se toplo zahvalili tovarišu Popitu za obisk. Z. Strgar

Akcije „teden Komunist“ 1978 v delovnih organizacijah

Akcije »teden Komunist« so nova oblika vzpodbujanja napredka na onih področjih družbenega življenja, kjer se čutijo največje praznine in so potrebne takojšnje rešitve. Lanskoletna akcija »človek, delo, kultura« je bila kljub črnogledim ocenam zelo koristna in je v veliki meri uspela. Že res, da mnogi sklepi lanskoletne akcije niso do kraja preneseni v življenje, mnogi pa so, tudi v delovnih organizacijah. Največji uspeh akcije pa je v tem, da se je zelo širok krog samoupravljalcev seznanil s problemom, o njem povedal svoje misli in se tudi dokaj aktivno vključil v realizacijo sklepov. S sigurnostjo lahko trdimo, da je lanskoletna akcija dala enkratni polet kulturnemu življenju na vseh področjih, pravzaprav je delno poravnala dolg za vsa leta nazaj in začrtala jasne cilje za bodočnost.

Letošnja akcija pa govori o delu in o plemenitjenju rezultatov dela. Gotovo je ta akcija najbolj živo zarezala v našo stvarnost, saj je delo osnova vsega našega početja in le na sadovih dela lahko gradimo vse drugo — blaginjo, kulturo, šport in mednarodno sožitje.

Prav zaradi tega je ta akcija tudi najodgovornejša in tudi najtežja.

Ko smo načrtovali osnovne temelje akcije, smo izluščili iz obilice problemov one, ki so se zdeli

najmerodajnejši za oplemenitenje rezultatov dela:

- izkoriščanje delovnega časa,
- delovna in tehnološka disciplina,
- gospodarske naložbe,
- inovacije in racionalizacije,
- zdravstvena zaščita,
- varstvo okolja,
- vzgoja kadrov.

Za našo delovno organizacijo so predvsem važne prve štiri točke programa, ostale tri so deloma z zakonom regulirane, vendar se morajo vključevati v polni meri dejavnosti in institucije, ki so odgovorne za uresničevanje ciljev družbe na tem področju, saj črka zakona ne pomeni nič, če ga ljudje ne prenesajo v življenje.

Če si podrobneje ogledamo posamezne točke programa, lahko razmišljamo tako:

Izkoriščanje delovnega časa nam lahko prinese velike dobičke. Delovna disciplina v TOZDih je interna stvar temeljne organizacije, učinek vseh TOZD pa je viden v uspehu celotne DO, zato ni samo interna stvar. Nekateri razumejo, da je uspeh, če delavec stoji ali sedi na svojem delovnem mestu do poteka šifra, pa čeprav križem rok. Tak uspeh je slabši, kot če bi predčasno odšel z delovnega mesta. Razpored dela mora biti tak, da polni delovni čas dejansko dela zaradi dela in ne zato, ker mu nadrejeni tako

(Nadaljevanje na 2. strani)

France Popit, predsednik CK ZKS, na Ravnah

som, namreč 62. Po 5. seji CK ZKS se je izboljšalo tudi delovanje v OO ZK krajevnih skupnosti, vendar ne povsod, zato je treba temu posvetiti posebno pozornost. Delovanje družbenopolitičnih organizacij je postalo skladnejše. Tovariš Pogorevc je opozoril na problem, da je v ZK premalo žensk in kmetov. Ta problematika pa je zajeta v programih OO ZK, ki so bili narejeni na podlagi smernic in stališč občinske konference ZKS, ki je bila sredi decembra lani. Tovariš Pogorevc je omenil tudi idejnopolitično usposabljanje in poudaril, da je odnos do tega vprašanja izredno aktiven, kar najde potrdi-

lemov, kot so urejanje dohodkovnih odnosov, svobodna menjava dela, položaj delavca v urejanju družbenoekonomskih odnosov itd. Skratka, delovanje ZK je predstavil kar se da celovito. V zvezi z vrsto odprtih vprašanj, ki jih je nanizal v svojem uvodu, so člani komiteja razpravljali o najaktualnejših in naši družbeni stvarnosti najbližjih vprašanjih, predvsem pa o dohodkovnih odnosih, delitvi dohodka in osebnega dohodka, racionalizaciji, delegatskem sistemu in se dalj časa zadržali pri obravnavi problematike rudnika Mežica. Zedinili so se, da je skrajni čas, da o rudniku te-

(Nadaljevanje s I. strani)

ukazuje. Najbrž ni TOZDa, kjer se v tej smeri ne bi dalo kaj storiti.

Izkoriščanje delovnega časa nima nobenega smisla, če je delo površno in nekvalitetno. Če v tem času, ko je nekdo »izdelal« izmeček, ne bi ničesar delal, bi ostal vsaj vložek cel in se stroj ne bi obrabljal. Tehnološka disciplina in ustrezna kontrola dela torej lahko prineseta pozitiven učinek, ne pa prisila.

Sestanki med delovnim časom! Vemo, da se jim ne bomo izognili. Da bi prepričali sodelavce za sestanke izven delovnega časa, zaenkrat niti pomisliti ne, ker vemo, da ne bo uspeha. Če pa že vemo, da morajo biti v delovnem času, moramo skrbeti, da jih skrbimo tako po številu kot po trajanju. To pa je mogoče le, če bodo dobro pripravljani. Za dobro pripravljene sestanke je potrebno skraćeno gradivo v razumljivem jeziku in pravočasno dostavljeno. Vse to danes ni res, opravilo, ki delno tudi drži, je pač, da smo v fazi dokončnega oblikovanja TOZDov itd., vendar taka oblika dela za trajno prakso nikakor ne bo sprejemljiva. Inicijativa za racionalnejši način dela mora priti predvsem iz TOZDov, ne čakati na direktive od zgoraj.

Verjetno so odbori za gospodarjenje v TO najbolj poklicani, da se pričnejo ukvarjati z racionalnim izkoriščanjem delovnega časa, z delovno in tehnološko disciplino in dajejo delavskim svetom obdobja poročila o uspehih.

Gospodarske naložbe v DO so vodene iz centralnega mesta — razvoj in raziskave, vendar v tesnem sodelovanju s TO. Te naložbe so vedno plod (ali naj bi bile) analize tržišča. Ne bi bilo vzdržno, če bi si vsaka TO čisto po svoje krojila naložbe, ker običajno ne vidi daleč prek plota svoje organizacije, zato je prav, da so investicije vodene centralno. Prav pa je tudi, da imajo vsi vpogled v naložbe, vendar bi se morali odvaditi tega, da vsakdo sodi o vsaki naložbi, tudi o taki, v katero se nič ne razume, ima pa pravico do tega. Tako obnašanje nič ne prispeva k pozitivnemu poteku, lahko ga pa močno zavira. Vsakdo naj bi se strokovno pogovarjal o tistih stvarih, v katerih je doma, tam pa zares strokovno, le tako bomo lahko izbrali najboljšo pot.

Sedaj pa še o inovacijah in racionalizacijah čisto na kraju — po važnosti pa bi morale stati na prvem mestu.

Po statistiki smo v Jugoslaviji na tem področju neke na zadnjem mestu v Evropi, čeprav imamo ogromne materialne in personalne možnosti. Vzroki so torej zelo resni in posledice daljnosežne. Če pri nas pogledamo strukturo avtorjev, ki prijavljajo inovacije in racionalizacije, vidimo, da se neposredni proizvajalci še nekoliko pojavljajo, mnogo manj pa srednji in visoko strokovni kadri. Največjo korist na področju inovacij pa moremo pričakovati le od visoko strokovnih kadrov. Vzroke za abstinenco moramo najti in jih tudi odstraniti. Ustvariti moramo take pogoje dela, da bo inovacijska dejavnost imela pogoje za življenje, ko pa so ti pogoji dani, mora družba zahtevati aktivno sodelovanje. Predvsem se moramo zavedati, da

ima vsak član kolektiva pravico do inventivne in racionalizatorske dejavnosti, seveda v okviru svoje osnovne dejavnosti, ki je v interesu TOZD, DO ali v splošnem družbenem interesu. Izvajanje take dejavnosti ne sme bistveno zavirati proizvodnje v času nastajanja inovacije. Inovacija ali racionalizacija, ki bi v času nastajanja vplivala na normalen tek proizvodnje, mora biti vnaprej najavljena. Vse akcije pa morajo biti sporazumno usklajene prek vodstva TOZD. Komisije za gospodarjenje bi morale v svojem programu imeti skrb za pospeševanje racionalizatorske in inovacijske dejavnosti, zbiranje prijav za napovedane ali že dokončane naloge.

Sedaj pa k najbolj delikatnemu delu problema, k ocenjevanju in nagrajevanju. Pristransko in nestrokovno ocenjeno delo več škoduje kot koristi, pa je vseeno ali je ocena pozitivna ali negativna. Ocene dela v nobenem primeru ne more dati gospodarska komisija pri TOZD sama, temveč jo mora dati strokovni odbor pri službi za inovacije in racionalizacije, ki je občasen in se vanj kooptirajo strokovnjaki domači ali tuji, iz panoge, katero inovacija ali racionalizacija predstavlja, seveda pa mora sodelovati zastopnik TOZD, v katerem se delo poraja ali inovacija uporablja.

Problem nagrajevanja prav tako lahko odločilno vpliva na dejavnost, čeprav ne najbolj odločilno. Za projekte, ki so vnaprej prijavljeni — to so običajno raziskovalne naloge, je mogoče tudi vnaprej izračunati stroške, ki bodo nastali, in volumen dela, ki bo opravljeno, pa tudi dobiček, ki naj ga taka naloga prinese naročniku dela.

Pri takem načinu dela je mogoče z avtorjem vnaprej skleniti pogodbo o delu in določiti višino nagrade. Običajno pa v takih pogodbah manjkajo določila, kako je njegova nagrada odvisna od slabo opravljenega dela, od zamujanja rokov ali prebijanja planiranih stroškov. Taka določila se morajo v bodoče prav gotovo vnesti v pogodbo, sicer se rado zgodi, da je naloga zaradi naloge in zaradi zaposlitve raziskovalca, manj pa zaradi efekta dela, še posebno tedaj, če je treba uporabiti zunanje sodelavce in institute. Sredstva, namenjena za take naloge, v primerjavi z industrijsko bolj razvitimi deželami niso ravno velika, pa tudi ne tako majhna, da ne bi bila družba dolžna kontrolirati njih porabo.

V praksi pa je največ racionalizacij in inovacij, ki se ocenjujejo šele potem, ko so že dokončane. Taka ocena je le redkokdaj enostavna. Princip nagrajevanja je tak, da avtor dobi za odškodnino del dobička, ki ga njegovo delo prinese družbi, a izračun tega dobička ni vedno enostaven. Če nekdo izboljša tehnološki postopek pridobivanja jekla ali vliivanja, načina valjanja in kovanja ali pa zmanjšanja porabe energije, to lahko prinese ogromne dobičke družbi, ker gre za stotisoče ton izdelka. Zopet drugi pa izdela neko napravo za izboljšanje kvalitete in vloži v delo ogromno časa, pa je učinek njegovega dela izredno težko oceniti. Pesimistično razpoložena komisija bo rekla — delo je vredno toliko, kolikor je porabljenih ur

PRED TRIDESETIMI LETI

Boris Kidrič je leta 1948 v obrazložitvi zakona o iznajdbah in tehničnih izpopolnitvah med drugim povedal naslednje: »Sprejetje tega zakona mora biti nov in zadnji opomin, da se odpravi vrsta nepravilnosti, pomanjkljivosti in pomot pri organiziranju in zaščiti iznajditeljstva v naši dosedanji praksi. V vrsti pomanjkljivosti in slabosti moramo takoj odpraviti tiste, ki se kažejo v premajhni skrbi naših ustanov in vodstev, da bi ustvarjale ugodne pogoje za razvoj iznajditeljstva, ali v birokratskem odnosu do iznajdb, zlasti do novatorjev in racionalizatorjev, preprečiti pa moramo tudi vse pojave nepravilnega ocenjevanja in nagrajevanja avtorjev, zavlačevanje pri dajanju tehnične in druge pomoči delovnim ljudem, ki imajo iznajditeljske pobude in nagnjenja.«

* Boris Kidrič: Zbrano delo, III, knjiga Cankarjeva založba, Ljubljana 1962, stran 479.

za slične sisteme npr. elektronske — to je lahko zelo skromno. Glavni del vložnega dela — idejna rešitev ključnega problema kako priti do zadovoljive rešitve, ni ocenjen. Optimistično razpoložena komisija lahko reče, da taka naprava rešuje vse posledice, ki bi lahko nastale pri nekvalitetnih izdelkih, če bi šli v prodajo, pa niso, ker jih je ta in ta inovacijska naprava zadržala. Taka ocena lahko gre v stotine milijonov. Niti ena niti druga najbrž nista pravi, resnica je nekje med njima. Nemogoče je, da se vsi ukvarjajo s problemi štednje energije, štednje materiala v obratih s stotisoč tonami — to, kar prinese največ denarja, nekdo se mora ukvarjati z izboljšavami na področju predelave, kontrole in tudi uporabe naših jekel in izdelkov. Nagrajevanje enim in drugim mora biti tako, da avtorje stimulira k delu, da pa jih tudi zavezuje k dolžnosti, ki jo kot avtorji prevzamejo — asistenco, dokler inovacija ni popolnoma v uporabi v proizvodnji, urejena tehnična dokumentacija za vzdrževanje, avtorske in poslovne obveznosti do delovne organizacije, v kateri je delo nastalo in ki mu je delo sploh omogočila.

Večno sporno pri oceni dela je tudi vprašanje, koliko je avtor delo opravil med rednim delovnim časom, koliko pa izven njega. Tako ocenjevanje je brez pomena! Če nekdo dela na metalurškem projektu, mora delati v obratu in med obratovalnimi časom in z obratnimi sredstvi in ljudmi, doma pa lahko študira literaturo in dela projekte in izračune. Če pa nekdo konstruira novo napravo, proizvodno ali kontrolno, lahko večji del dela opravi doma ali izven rednega delovnega časa. Šele ko pride njegov projekt do realizacije, ga mora spremljati v obratu, kjer nastaja in potem v obratu, kjer deluje, to pa zopet le v rednem delovnem času. Dobro vemo, da neprizadevni preždi na delovnem mestu lahko do minute natančno, pa bo učinek njegove prisotnosti skromen, prizadevni pa v istem času opravi svoje redno delo in še delo na inovacijah, vsaj del tega, potem pa je zares neumno ocenjevati prizadevnega, če in koliko dela je opravil v rednem delovnem času in koliko izven, lenuha pa nič.

Med glavnimi vzroki slabe udeležbe pri akciji inovacije in ra-

cionalizacije sta zavist in naganje. Ta, sicer čisto osebni ljudski faktor, pa lahko postane pravo družbeno zlo, če se razpase in ga nihče ne kontrolira. Načini takega negativnega delovanja so tisočeri, od hladne abstinence, prek očitnih nagajanj in do negativnih informacij. Zavedati se moramo, da vsak avtor s svojim delom in izdelkom prevzame tudi riziko pred družbo, ki mu je delo omogočila. Ta riziko je večji pri večjih projektih, ki terjajo večja vlaganja in se običajno pojavlja v prvih obdobjih obratovanja ali uporabe. Nobena zamisel ni tako popolna, da ne bi bila potrebna dopolnila, to pa se pokaže običajno v prvih dneh izkoriščanja te zamisli v praksi.

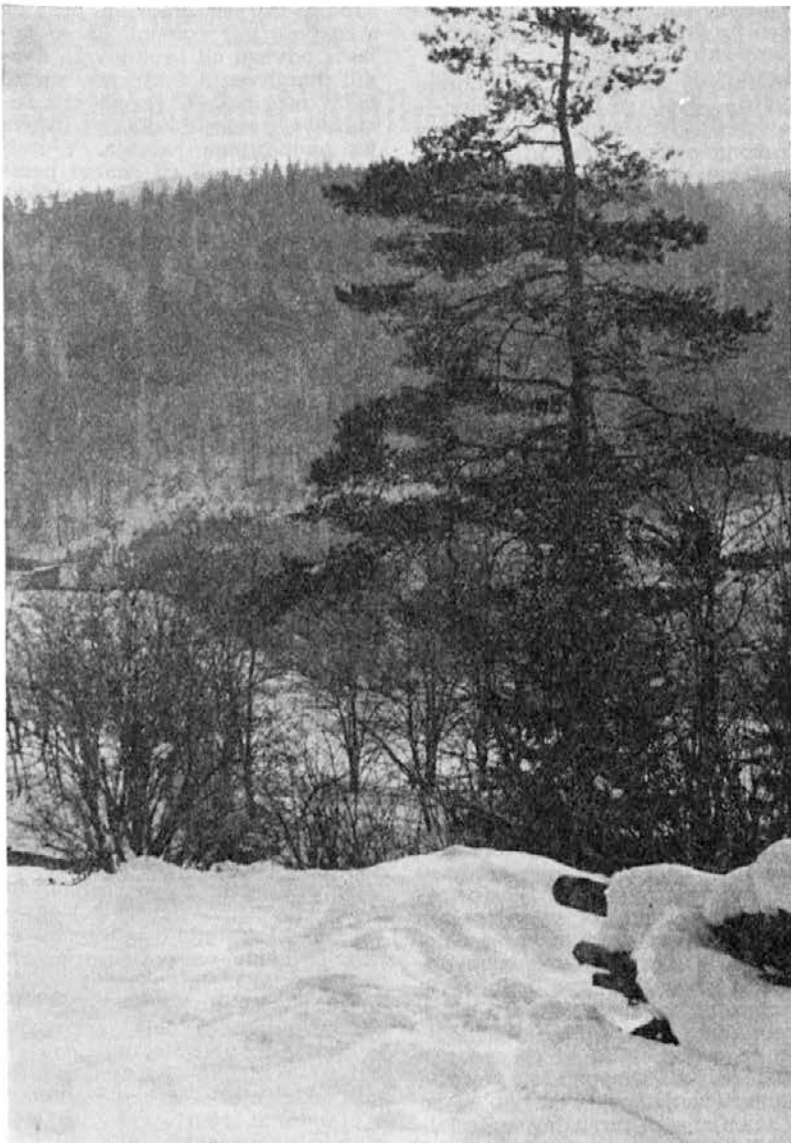
To obdobje je tudi tisto, ko negativno razpoloženi kritiki najdejo svoje plodno mesto. Ni malo projektov in realizacij, ki jih uvažamo od drugod, tudi iz inozemstva, pa četudi so zastarele in drage, pa bi jih s primerno stimulacijo lahko dosti ceneje, večkrat pa tudi bolje ustvarili domači strokovnjaki, če ne bi visel nad njimi Damoklejev meč obsodbe in neznosnih medsebojnih odnosov, ki nastanejo, če komu nekaj uspe, mnogo mirneje mu teče življenje, če mu takoj ne uspe in se nikoli več ne loti česa takega.

Uspešnost strokovnega kadra naj bi se presojala tudi po inovacijah in racionalizacijah, tam pač, kjer je ta dejavnost možna in ne samo po tem, ali hodi redno na delo in izpolnjuje po opisu dela nanizane delovne obveznosti. Z uspešnostjo pa je ozko povezano tudi nagrajevanje po učinku dela.

Pojave negativnih posegov, običajno posameznikov, na področju inovacij in racionalizacij, bi morali obravnavati odbori delavske kontrole in ne narobe, da se bavijo v glavnem z ugotavljanjem, ali je bilo delo izvršeno v rednem ali drugem času.

Zelo pogrešamo tudi aktivno sodelovanje društva inženirjev in tehnikov, ter društva izumiteljev. Take organizacije bi morale v prvi vrsti skrbeti, da se inovacijska dejavnost spravi v življenje in da se samoupravni akti, ki urejajo to dejavnost, uskladijo s pozitivnimi težnjami in dejanskimi možnostmi in potrebami DO in tudi širše družbe.

Če bi iz teh razmišljanj izluščili nekaj smernic za poživitev inova-

Od belega k sivemu

cijske in racionalizacijske dejavnosti, bi bile približno takšne:

1. V okviru tozdov sprožiti akcijo pod nadzorstvom gospodarskih odborov.
2. Urediti samoupravne akte, tako da bodo stimulatивно vplivali na inovacijsko in racionalizatorsko dejavnost.
3. Narediti plan glavnih nalog za določeno obdobje.
4. Zasigurati objektivno ocenitev izvršenega dela in kontrolirati nagrajevanje za uspešno delo, preprečevati demagoške ukrepe.

5. Preprečevati negativne pojave nagajanj, otežkočanja ali celo onemogočanja dejavnosti.

6. Akcijo voditi izključno z namenom pozitivnega ekonomskega učinka in utrjevanja dobrega imena DO.

7. Racionalno izkoriščati delovni čas, vendar ne stihijno, temveč ekonomsko opravičljivo.

8. Aktivirati strokovna združenja za podporo akciji in popularizirati akcijo pred čim širšo javnostjo.

Z akcijo je treba pričeti takoj, zamujena je že veliko!

Mitja Šipek, dipl. inž.

Kako smo izpolnjevali planske obveznosti v letu 1977

Po letu 1976, ki je bilo za veliko večino delovnih organizacij eno najtežjih v zadnjem obdobju, je bilo realno pričakovati, da bo v letu 1977 gospodarstvo ponovno oživilo. Napovedi so bile optimistične, zato smo tudi smelo načrtovali povečanje obsega proizvodnje in prodaje.

Danes že vemo, da je industrijska rast v naši državi nekoliko manjša od predvidene, predvsem pa je bilo veliko napisanega in povedanega o neusklajenosti naše zunanjetrgovinske bilance. Za-

radi recesije je bilo zelo težko prodajati izdelke na zahodne trge, poleg tega pa je izvoz zaradi rastočih stroškov in obveznosti doma zmanjševal akumulativnost delovnih organizacij.

S podobnimi problemi kot ostalo jugoslovansko gospodarstvo smo se srečevali tudi mi. In kako smo jih uspeli rešiti?

V tem trenutku lahko ocenimo le tiste sestavine gospodarjenja, ki so že znane: proizvodnjo in prodajo.

Celotna delovna organizacija je za 1,6% zaostala za planirano skupno proizvodnjo, odpremila je 2,5% izdelkov več, vrednost odpremljenih izdelkov je bila 1,8% večja, izvoz pa 1,9% manjši od načrtovanega. Primerjava z načrtom torej kaže, da smo se gibali v planskih okvirih, saj odmiki niso veliki. Izdelali in odpremili smo okrog 20% več izdelkov kot leta 1976 ter okrog 7% več kot leta 1975. Veliko več kot doslej smo lani izvozili, in čeprav smo nekoliko zaostali za načrtom, je vrednost izvoza za 35% večja kot leta 1976. To je svojevrsten rekord, saj smo povečali izvoz v času, ko je bila prodaja v tujini zelo otežkočena. Izvoz bi celo presegli, če bi bili odpremljeni tujemu kupcu vsi iz-

delki, ki jih delamo v kooperaciji. Tako pa je ostal del naše proizvodnje na zalogi pri kooperantu, TOZD kovačnica pa zato zaostaja za planiranim izvozom.

V lanskem letu sta dva tozda izdelala več kot kdajkoli doslej: jeklarna, ki je izdelala 201.300 t jekla, in valjarna, ki je z 213.900 tonami skupne proizvodnje preseгла doslej rekordno leto 1974 za 2,2%. Drugi tozdi so zaradi različnih vzrokov izdelali manj, kot so načrtovali, vsi pa so v primerjavi z letom 1976 povečali proizvodnjo. Pomanjkanje ustreznih naročil je bilo glavni razlog za manjšo rast proizvodnje, v decembru pa je svoje prispevalo tudi zmanjšanje dobav energije (redukcija električne energije in pomanjkanje plina).

TOZD	Odstotek doseganja načrtovane			
	skupne proizvodnje	odpreme	fakturirane eksterne realizacije	dolar. vrednosti izvoza
jeklarna	99,9	—	—	—
jeklolivarna	78,6	83,2	91,0	131,3
valjarna	100,0	109,5	114,7	103,5
kovačnica	93,0	96,8	105,2	46,9
jeklovlek	84,9	87,2	88,1	50,0
stroji in deli	89,1	89,3	93,9	103,2
industrijski noži	80,8	68,3	75,6	94,8
pnevmatični stroji	87,8	82,4	101,3	132,6
vzmetarna	83,9	85,3	88,5	68,3
rezalno orodje	94,6	102,7	114,1	115,3
Skupaj del. org.	98,4	102,5	101,8	98,1

Odprema je bila lani večja od planirane, ker je bilo manj jekla mehansko obdelanega in je zato valjarna veliko več svojih izdelkov prodala drugim kupcem. Zaradi večje odpreme je bila presežena tudi vrednost prodanih izdelkov.

Kako je prodaja vplivala na poslovni uspeh posameznih tozdov, bomo dokončno vedeli po izdelavi zaključnih računov. Ob tričetrtletju je bil zadovoljiv in upamo, da podražitve nekaterih surovin v zadnjem kvartalu niso pobrale preveč akumulacije.

Z. I.

PREDSTAVLJAMO NAŠEGA INOVATORJA:

Precejšen prihranek z izumi

Tokrat smo za našo rubriko v TOZD energija obiskali Dušana Brankoviča, vodja vzdrževanja energetskih naprav. Prav ta temeljna organizacija je v zadnjih nekaj letih marsikaj pridobila s pomočjo nadarjenega in perspektivnega novatorja Dušana »Brkota«, tako so ga namreč klicali sodelavci že v Železnikih, od koder je prišel na Ravne. Pa prepustimo besedo tovarišu Brankoviču.

»Leta 1948 sem s skupino monterjev prišel prvič na Ravne iz Železnikov s posebno nalogo, da v železarni postavimo nekatere objekte. V takratnem petletnem planu smo najprej v železarni postavili žerjavno progo za pripravo vložka. Pozneje v dveh letih pa še v čistilnici — jeklolitine in v kovačnici. Montirali smo tudi žerjavno progo na skladišču ingotov. Kljub obilnemu in težkemu delu v železarni monterji nismo poznali počitka. Tako smo se kmalu vključili v mladinsko delovno brigado, ki je gradila raveno kinodvorano. Sindikat in ZK sta nas proglasila za udarniško skupino. Tudi v Železnikih nismo bili kar tako. Prav dobro

se še spominjam, da sem bil tam proglašen za najboljšega monterja in prejel udarniško zastavico. Tu sem dobil svoje drugo ime »Brko«, se ve, zakaj.«

»Ali ste s svojo skupino ves čas montirali v železarni Ravne?«

»Ne. Po končanih montažah na Ravnah smo se monterji preselili še v železarno Store in v Zenico. Nazaj na Ravne sem prišel leta 1963. Tu sem se potem poročil in se redno zaposlil v železarni. Ves ta čas pa delam v TOZD energija kot vodja vzdrževanja energetskih naprav in omrežja.«

»Kdaj ste se pričeli ukvarjati z inovacijami in kaj vas je k temu privedlo?«

»Z novatorstvom sem se pričel srečevati približno takrat, ko je pričela obratovati nova valjarna. Takrat so se tudi pojavili zastoji zaradi pomanjkanja komprimiranega zraka. Spominjam se, da je bilo v samem začetku precej zastojev zaradi tega. Vzrok temu je bil, da so na sesalnih in tlačnih ventilih rade pokale vzmeti in tesnilne plošče. Da bi temu za vselej bilo konec, sva se s sodelav-

cem Jankom Kreftom odločila ter na kompresorju AR 7 opravila tehnično izboljšavo, ki še danes po toliko letih dela brezhibno. Seveda sva s tem tudi pripomogla da je valjarna, kar zadeva komprimirani zrak, lahko obratovala brez zastojev.«

»Ali je vaše novatorstvo ostalo samo pri tem?«

»Ne, že pri izgradnji nove kotlarne, ki je pozneje tudi pričela redno obratovati, se je dostikrat zgodilo, da do gorilnikov ni prišlo tekoče gorivo. Zato v kotlih ni bilo nadvse potrebne pare za normalen pogon kovačnice. Odločil sem se in konstruiral, nato pa montiral pred gorilnike filtre in s tem omogočil normalno gorenje v gorilnikih, saj sem pri tem odkril, da je s prehodom z enega goriva na drugo nastajala nečistoča od kristalnih tvorbo. Tudi tu nisem končal. Konstruiral sem tudi napravo za zaščito centrifugalnih tlačilk. V začetku leta 1974 pa sem končno uspel konstruirati »suho varovalko za gorljive pline«. Te so danes montirane po železarni več kot na 80 krajih. Ta suha varovalka je nadomestila prejšnje vodne, ki so nam povzročale največ preglavic v zimskih mesecih, saj je zaradi mraza voda v njih zmrznila. S sodelavcem Gostenčnikom in Serafinijem pa smo izdelali in vgradili nov izpihovalec za parne in vročevodne kotle. Tu smo naredili velik prihranek delovni organizaciji, saj je naša izvedba desetkrat cenejša od originalne firme Minel.

Kljub nekaterim izboljšavam pa še nisem bil zadovoljen. Tako smo pred kratkim s sodelavci v energetskem naredili na iztakaljšu mazuta fleksibilne cevi za dovod pare v grelne registre za ogrevanje mazuta v vagonskih cisternah. Osnovna izboljšava pri tem je bila dosežena s tem, da smo znižali temperaturno razliko med notranjo in zunanjo fleksibilno cevjo. To smo dosegli s posebnim premazom cevi in ovijanjem z azbestno vrstico. Tako opremljene cevi sedaj zdržijo več

kot dve leti obratovanja, pri tem pa se za 50 odstotkov ustvari prihranka. Omeniti moram, da sta mi pri tem pomagala Gostenčnik in Pogorevc, oba zaposlena v TOZD energija.«

Dušan Brankovič

»Za svoje tehnične izboljšave ste verjetno prejeli vrsto priznanj in nagrad?«

»Za svoje tehnične izboljšave sem leta 1969 prejel dve nagradi. Tudi pozneje nisem ostajal brez nagrad. Ob 350-letnici železarne sem dobil spominsko plaketo za vestno delo v železarni. Leta 1976 pa sem bil od predsednika republike tovariša Tita odlikovan z redom zasluge za narod s srebrno zvezdo. Ta nagrada mi je tudi najbolj pri srcu.«

»Verjetno imate tudi kako skrit željo?«

»Predvsem si želim, da bi čim več svojega znanja prenesel na svoje mlajše sodelavce, da bi se ideje hitreje uveljavljale in služile svojemu namenu. Predvsem pa, da bi se sindikat in ZK pri tem več angažirala ter pospešila inovacijske procese.«

Franc Rotar

smernic smo pa napravili konkreten program dela, ki vsebuje najbolj aktualne naloge.

Najbolj zaostajamo v preobrazbi finančnih služb, ki se morajo organizirati v skladu s sistemom zakona o kreditnem in bančnem sistemu. Ta zaostanek vidimo v tem, da finančne službe še vedno niso delegatsko upravljane, se pravi, da delavci prek svojih delegatov upravljajo z vsemi tokovi finančnih sredstev. Predvsem gre za samoupravno združevanje sredstev in dela v TOZD in DO. Želimo namreč odpraviti premoč dosedanjih ožjih finančnih služb, ki praktično avtonomno gospodarijo s finančnimi sredstvi, čeprav za pomembnejše odločitve formalno dobijo sklepe delavskih svetov TOZD oziroma DO. Zato bomo na konferenci kritično obravnavali preobrazbo finančnih služb in sprejeli konkretne naloge za delovanje OO ZK.

Seveda pa je uresničevanje ZZZD prioriteta naloga v predkongresnem delovanju ZK. Na komiteju OK ZKS bomo posebej pozorno obravnavali naloge, in sicer o samoupravnem sporazumevanju o skupnem prihodu in dohodku TOZD. Želimo se dokopati do ocene, ali so dosedanje SS skladni z ZZZD, in če je združevanju sredstev dan dovolj velik podatek. To združevanje sredstev je treba razumeti tudi skozi uresničevanje sprejetih srednjeročnih planov z namenom, da se v čim krajšem času oz. planiranem obdobju uresniči vse naloge, za katere so se delavci v SS o osnovnih plana dogovorili. V naši občini je precej OZD, ki gospodarijo z manjšimi finančnimi sredstvi (amortizacija, oz. sredstva, ki so namenjena za razširitev material-

kredite (za osn. sredstva, obratna sredstva), kar pomeni, da so delavci odvisni od kreditov in drugih omejitvenih faktorjev, zaradi česar niso popolni gospodarji rezultatov svojega dela, predvsem pa nadaljnega razvoja. V naši občini bi morali na osnovi perspektivnejših razvojnih programov, s katerimi bi hitreje dvigali gospodarsko rast, omogočiti zaposlovanje žensk in invalidov, bolj samoupravno združevati vsa možna sredstva teh OZD, ker bi le na ta način lažje uresničili naše skupne želje, to je večja stopnja zaposlitve, lažje delo, ki pa naj bi vsebovalo tudi več znanja; čistejša tehnologije. Uresničili pa bi tudi druge naloge družbenega standarda, kot so otroško varstvo, šolstvo, kultura itn.

ZZD terja od vseh OZD in samoupravnih skupnosti, da imajo izdelane osnove in merila za delitev OD po vloženem delu in gošpodarjenje z minulim delom. To pomeni, da v letu 1978 ne bo možno izplačevati OD, če ti ne bodo temeljili na osnovi dela. Seveda pa je to zahtevo treba razumeti za vse delavce enako. Do sedaj imamo to zakonsko določilo uresničeno bolj za delavce v direktni proizvodnji, medtem ko se za delavce, ki delajo na administrativnih delih, tehnologiji, obdelavi podatkov, vodenju poslovanja itn. predvsem zadovoljujemo z ocenami in na osnovi teh z vnaprej določenimi OD, ki vsebujejo nekatere korekcije glede na poslovni uspeh TOZD in DO. Na osebni dohodek morajo vplivati: kvaliteta, količina opravljenega dela, prihranki energije in materiala, doseženi rezultati TOZD in DO, kakor tudi gošpodarjenje — dobro ravnanje z osnovnimi sredstvi, ter rezultati smotrni, rentabilni naložb. Da bi to nalogo družbenopolitično kar najboljše uresničili, jo bomo posebej izpostavili na komiteju OK ZKS.

Svobodna menjava dela med delavci skupnih služb in TOZD mora biti osnova za reguliranje in razreševanje vseh družbenoekonomskih odnosov, ki nastopajo v medsebojni povezavi. Delavci v TOZD morajo imeti vpliv na svoje skupne službe, s tem da se bodo dogovorili o programu in obsegu dela, ga ovrednotili, izdelali normative stroškov za opravljeno delo in druge standarde. Na osnovi tako ocenjenih programov pa se bodo dogovorili tudi za število delavcev in skupnih službah, za sredstva ki so potrebna za poslovanje, in tudi za OD.

Zakon o medsebojnih delovnih razmerjih delavcev v združenem delu urejuje temeljne odnose, pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev. Zato bomo uresničevanje tega zakona posebej ocenili na OK ZKS in sprejeli ustrezne smernice za delovanje članstva ZK.

Zastajamo tudi pri akciji »Komunistična«, ki smo jo na kratko imenovali »delu čast in oblast«, zato bomo morali v prihodnje v vseh sredinah združenega dela aktivirati vse delavce in DPO, da se v akcijo vključijo in jo skušajo po svojih najboljših močeh privedi do uspeha.«

Tov. sekretar s tem seveda ni izžrpal »seznama« nalog, saj bi lahko še dosti povedal o pripravah na kongres, vendar zaradi časovne stiske to ni bilo možno. V

ZZD — IZHODIŠČE DELOVANJA ZK

Družbena skupnost venomer terja spreminjanje prakse, nepretrgano gradnjo novega in boljšega. Dograjujemo pa lahko le z ustrezno mero aktivnosti slehernega posameznika. Še najbolj izpostavljeno vlogo ima pri tem boju za boljše in pravičnejše zveza komunistov.

Kar težko se je dogovoriti s sekretarjem ZK za pomenek, saj ga delo venomer lovi. Vendarle nam je uspelo ujeti ga za toliko časa, da je odgovoril na nekaj (pravim: na nekaj, za vsa je zmanjkalo časa) vprašanj. Sogovornik je bil sekretar komiteja OK ZKS Ravne tov. Edo Pogorevc.

»Pred ZK stoji v naslednjem obdobju tako zvrhana mera nalog, da je kar težko izluščiti samo eno kot najpomembnejšo, a ker v piclem času in na odmerjenem prostoru ne moremo obravnavati vseh vprašanj enako, se omejuje-

mo na tista, ki so naši stvarnosti bližja od drugih.

Za preteklo mandatno obdobje lahko z mirno vestjo rečemo, da je ZK v ravenki občini dobro delal, saj je dosegla številne uspehe na vseh področjih svojega delovanja, vendar je iz objektivnih vzrokov ostalo tudi nekaj neresenih nalog. Naloge kar rastejo: pred nami je 11. kongres, teden Komunistična, uresničevanje ZZZD, pa sprotne naloge. Treba je imeti dobre sposobnosti, da se uskladi vse naštetu in se kolikor mogoče dosledno izvaja. Katerim nalogam se boste najbolj posvetili?«

Pogorevc: »Gotovo je res, da je bilo precej narejenega. Je pa tudi dosti odprtih vprašanj. Vse te naloge smo obravnavali na konferenci, ki je bila 10. decembra 1977. V zvezi s tem smo sprejeli tudi smernice za nadaljnje delo, ki pomenijo globalno usmeritev. Iz

Edo Pogorevc

ne proizvodnje, obratna sredstva in sredstva skupne porabe), s katerimi ne morejo uresničiti pomembnejših nalog ali načrtovati večjih investicij, odpiranje novih delovnih mest, razvoj novih dejavnosti, izgradnje objektov družbenega standarda. To pa zato, ker so vsa ta sredstva preveč razdrobljena in ne predstavljajo pomembnejših investicijskih moči. Zaradi tega se v zdajšnjem obdobju srečujemo z raznimi adaptacijami, prizidki oz. s prepočasnim odpravljanjem zastarele tehnologije itn. Poleg tega morajo te OZD vsaka zase najemati drage

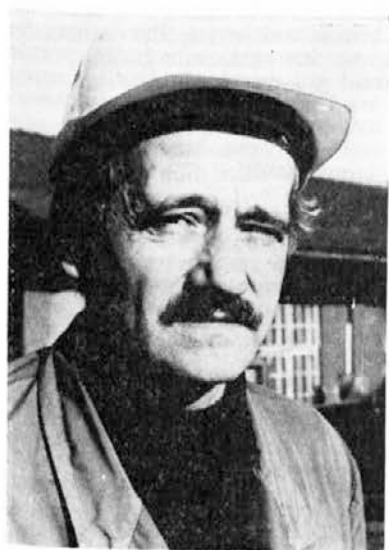
MNENJA DELAVCEV:

Sprejemanje samoupravnih aktov

Samo v preteklem letu smo v naši organizaciji združenega dela sprejeli vrsto samoupravnih aktov. Vsakič smo se delavci že ob razpravah spraševali, ali smo za nove akte zvedeli pravi čas. Tokrat smo povprašali nekatere delavce, kaj menijo, ali smo se delavci pri sprejemanju samoupravnih aktov pravi čas vključili v razprave in kaj sicer menijo o tem. Takole so povedali:

Alojz Klančnik, TOZD kovačnica:

»O tem sem do sedaj že večkrat razmišljal. Zakaj? Zato, ker se je že zgodilo, da smo sprejeli kak samoupravni akt, za katerega se je pozneje izkazalo, da je pomanjkljiv. In kje je vzrok? Mislim, da smo že med razpravami marsikaj spregledali, ko je še bil čas za dopolnitve in popravke. Posledica tega pa danes je, da

Alojz Klančnik

delavci občutijo te pomanjkljivosti. Za primer naj samo omenim, da smo precej po železarni kritizirali nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov in samoupravni pravilnik o dodeljevanju stanovanj. Prav pri slednjem nismo niti v razpravi, kaj šele pri sprejemanju dali na nepravilnosti, ki jih vsebuje ta pravilnik, svojih pripomb. V naši TOZD se delavci vključujemo v razprave na delovnih skupinah in zborih. Tako se, kolikor nam uspe, pogovorimo o predlogu bodočega samoupravnega sporazuma ali pravilnika. Sicer pa se tudi mi premalo vključujemo s konkretnimi predlogi za izboljšanje samoupravnega akta.

Vsem je znano, da imamo zadnje čase precej dela in sestankov zaradi novih samoupravnih aktov.

prihodnji številki bo torej tekla beseda o pripravah na kongres.

Za izvedbo tega, kar je tov. Pogorevc v odgovorih povedal, pa je potrebno znanje in še enkrat znanje — torej se moramo komunisti še veliko učiti, da bomo v svojih prizadevanjih uspešni.

Z. Strgar

Vseh teh pa mi, ki delamo v neposredni proizvodnji, ne moremo predelati med delovnim časom. Seveda se ob tem postavlja vprašanje, kdo te akte še pregleda po končanem delu doma. Mislim, da je takih zelo malo. Zaradi tega potem tudi ni čudno, da na razpravah pride do nejasnosti, s tem pa tudi do malo predlogov za izboljšanje.

Za sprejemanje novih samoupravnih aktov bi bilo nujno, da bi jih vsak zaposleni že prej temeljito preučil in dopolnil. Mislim, da se bomo le na tak način lahko delavci v bodoče še bolj vključevali v nadvse potrebne korekcijske razprave. Res pa je tudi, da vsaka stvar zahteva svoj čas. Tako je tudi s sprejemanjem novih samoupravnih aktov. Reči moram, da so nekateri imeli dovolj časa za razmislek, v nekaterih primerih pa se z javno razpravo čaka do konca in se postopek sprejemanja opravi na hitro.

Mirko Krajnc, TOZD jeklarna:

»Preden odgovorim na prvo vprašanje, bi rekel, da je samoupravljanje takšno, kakršno je informiranje. Večkrat so delavci zasuti z različnimi gradivi, še posebno pa so pozna tista, ki se tičejo samoupravnih interesnih skupnosti. Glede tega smo v železarni napravili že kar ustaljen red, saj vsaka stvar rabi svoj določen čas. S tem mislim reči, da se delavci vključujemo v razpravo takrat in na tistih področjih, kjer nam je o pravem času tudi dano gradivo. Vemo pa, da so posamezne strokovne službe že našle instrumente kako dati samoupravljalcu minuto pred sejo kile gradiva, v katerih je zavita marsikatera samovolja tehno-kratske in birokratske strukture, ki se nočejo odreči samovoljnemu odločanju in manipuliranju z delavci. Seznanitev delegatov in baze je poglavje zase. Pri določenih delegatih še ni izoblikovana zavest in odgovornost, ki jo nosijo drugi, ki se svoje naloge zelo dobro zavedajo. Zato me večkrat moti, da prav ti drugi naletijo največkrat na težave, ki jim jemljejo voljo in vztrajnost. Ve-

Mirko Krajnc

liko pa je takih, ki v gradiva sploh ne pogledajo niti nočejo v svoji bazi o tem kaj spregovoriti, kaj šele, da bi pozneje o tem tudi razpravljali in zastopali stališča svoje sredine.

Zadnje čase opažamo, da so posamezna gradiva na tapeti šele takrat, ko na njih piše »predlog«. O osnutku delavci le malokdaj razpravljamo, zato nam tudi največkrat očitajo, ko nismo »za«, češ zakaj nismo tega rekli že ob osnutku, saj je sedaj taka odločitev prepozna in se ne da ničesar spremeniti. Posledica tega je, da delegat s sklonjeno glavo zapušča sejo. Zato bi rekel, da se pogovarjamo o osnutkih v preveč ozkih krogih. Termin se mi zdijo dovolj dolgi, le včasih želimo kakšno stvar spraviti na hitro skozi. Menim pa, da je to v škodo vsem, saj delavci postajamo nezaupljivi pri takih hitrih odločitvah. Večkrat tudi pričakujemo drugačnih rezultatov, na koncu pa se pokaže čisto kaj drugega. Pred vsakim izidom novega samoupravnega sporazuma nam prihaja na uho, kaj bo prinesel novega v naše odnose, kaj naj bi pričakali in še posebno, kje bomo prizadeti. No, in prav te stvari človek išče v tistem kupu aktov, šele potem se lotimo bolj sistematičnega dela. Seveda pa moram priznati, da tudi meni primanjkuje časa za temeljite študije. Marsikateri temi pa nismo dorasli, saj so vsa gradiva napisana v strokovnem jeziku. Zato bi predlagal službam, ki gradiva pripravljajo, da bi v bodoče vsakemu aktu ali sporazumu dodale kratek povzetek vsebine.

Jože Kert, TOZD raziskave in razvoj:

»Način sprejemanja samoupravnih aktov v delovnih organizacijah je po mojem mnenju še vedno ena od pomanjkljivosti, ki jo bo treba v najkrajšem času temeljito obdelati in postopek dopolniti. Pomanjkljivost je namreč v tem, da delegati gradivo prejmejo prepozno, preveč obširno in komplicirano napisano, da bi jim bilo razumljivo do te mere, da bi lahko v svoji vlogi stopili med volilce, jim ga razložili in sprejeli stališča večine. Obravnava samoupravnih aktov, odlokov in zakonov pa se z rastjo števila samoupravljalcev oziroma občanov, ki morajo o tem razpravljati, še bolj komplicira. Pa si pogledimo primere na posameznih nivojih. Pri obravnavi samoupravnih aktov v temeljnih organizacijah se postopek prične pri strokovnih službah, ki te osnutke pripravijo, do sprejetja v vseh delovnih skupinah in delavskih svetih TOZD. Ta procedura je dolga, zahteva dobro organizacijo za tolmačenje na sestankih posameznih formalnih skupin, še bolj pa povratno informacijo, ki posreduje realno mnenje vseh sodelavcev, ki jih tak samoupravni akt prizadene, ne pa samo sodelavce, ki so v razpravi sodelovali. To pa je včasih težko, ker so za to potrebne različne metode ugotavljanja mnenj in različni pristopi za doseganje zaželenih ciljev. Ta postopek, kot vidimo, še ni dovolj siguran, da bi lahko trdili, da delavci res vedo, za kaj so dvignili roke. Ker pa je tak način obravnavanja in delovanja delegatskega sistema še nov, kot tudi organizacija po toliko TOZD še v povojih, lahko pričakujemo

Jože Kert

pri reševanju te in podobne problematike v bodočnosti izboljšave in uspešnejše rešitve.

Kot sem že povedal, se z večanjem kroga potrebnih udeležencev za sprejem samoupravnih aktov stvar vedno bolj komplicira, zato mi naj bo dovoljeno, da preskočim nekaj stopenj in se ustavim v zboru združenega dela skupščine SR Slovenije, kjer sem že skoraj štiri leta delegat. V tem zboru nas je 13 delegatov za vse štiri občine v koroški regiji s področja gospodarstva. Na vsako zasedanje zbora delegiramo po tri delegate. Vabilo za sklic seje dobimo res en mesec pred zasedanjem. To pa je v večini primerov šele dnevni red z nekaj skromnimi osnutki aktov. Vse ostalo gradivo dobivamo sukcesivno prek celega meseca (po kapljicah), vsak dan po en paketič, tako da se do seje nabere nekaj kilogramov papirja z osnutki zakonov, predlogi zakonov, dopolnitvami. Tisti, ki bi sam moral to prečitati, tako da bi razumel (naj bi to bil delegat), bi za to moral porabiti ves svoj prosti čas, če bi mu sploh bil dovolj. Nastopi problem, kako se naj sedaj poveže s tisto skupino svojih volilcev, ki pa ni majhna, saj zajema veliko organizacij združenega dela, da bi jim lahko prezentiral gradivo. Dobil naj bi mnenja na vse akte ali pa vsaj na glavne, ki zadevajo tiste organizacije, ki jih v zboru skupščine zastopa. Kot vodja delegacije za delegiranje delegatov našega okoliša iz prakse povem, da je to za poprečnega delegata težko stališče in skoraj ob takem načinu ni možno drugače, kot se dogaja danes. Ko delegati »preštudiramo« gradivo, se sklicje posvetovanje delegatov, običajno je to v zadnjem tednu pred zasedanjem, in se tam v kratkih obrisih pogovorimo o gradivu in izvolimo delegacijo, ki se bo udeležila zasedanja. Reči pa moram, da je zaradi službenih obveznosti udeležba dostikrat slaba.

Ker smo pred volitvami novih delegatov in ker bom kmalu preživel prvo skupščino, ki je bila organizirana po delegatskem principu, bi povedal tole: samoupravljanje je največja in najbogatejša oblika participacije delavcev pri upravljanju. Naš sistem preučuje ves svet, pri nas je ukoreninjen že tako, da si sploh drugačne oblike ne moremo več zamisliti. Samoupravljanje je tudi sestavni del reševanja naših

proizvodnih procesov, zato ne moremo v nobenem primeru ločiti enega od drugega. V okviru tega je delegatski način ponovni napredek glede sodelovanja pri upravljanju naše družbe na vseh nivojih. Tega pa moramo dopolniti z večjo udeležbo občanov, sodelavcev, strokovnih služb itn. Tu bi morali sodelovati strokovne službe, družbenopolitične organizacije in posamezniki, ki problematiko dobro poznajo. V zadnjem letu smo že opazili vidnejše pozitivne premike v tej smeri, zato je treba intenzivneje nadaljevati do ciljev, ki nam jih nalagata naša ustava in zakon o združenem delu. Prepričan sem, da smo tega zmožni in za to tudi pripravljani.

Jože Mezner, DS kadrovskih splošnih zadev:

»Vsi samoupravni akti, sporazumi in pravilniki se delajo v železarni oziroma pripravljajo v strokovni službi ali določeni strokovni sredini. Neposredni proizvajalci bi morali biti informirani o tem, za kakšen akt gre, v začetni fazi ter kaj vsebuje, prek svojih delegatov. Naloga teh delegatov je, da sproti informirajo bazo o vsebini nekega akta, kako daleč je priprava in kdaj bo izšel, saj vemo, da so roki za sprejem takšnih aktov točno določeni. Vendar pa, kolikor poznam izkušnje delegatov, prenašajo informacije zelo nepopolno ali pa sploh ne. Zato proizvajalci večkrat ne vedo, kaj se dogaja ter so postavljeni pred gotovo dejstvo, ko se recimo, na zboru delavcev ali samoupravnih organov kakšen

Jože Mezner

akt potrjuje. Zgodi se, da marsikateri delavec šele na kakšnem sestanku malo bolj natančneje izve, kaj neki akt vsebuje in zakaj se sprejema. Torej informiranje vseh delavcev v teh zadevah škriplje. Zakaj lahko to trdim? Zato, ker vsak dan prek telefona ali neposredno delavci sprašujejo stvari, ki so bile že sprejete in potrjene. Ali pa za stvari, ki se delajo na tem področju, pa ne vedo, kje je bilo kaj narejeno. Delamo pač z nizko hitrostjo. Moti me tudi začetna faza od izdelave osnutka do rokov, v katerih se akt prične sprejemati. Veliko delavcev ne ve, kaj se dogaja, zato je tudi precej zanimanja s pomočjo telefona ali neposredno. Torej neposredni proizvajalec se lahko o tem se-

znanja prek svojega delegata in s pomočjo njega tudi daje pripombe.

Delavci bi morali biti v bodoče seznanjeni že o začetni fazi nastajanja — rojevanja novega samoupravnega akta ali pravilnika, saj bodo le tako lahko na nepravilnosti o pravem času dajali svoje pripombe in s tem pripomogli, da bo samoupravni akt res nastal zavestno in ob sodelovanju delavcev. Zaradi tega bi morali posvetiti precej pozornosti povečani informaciji slehernega zaposlenega v vseh fazah, ne pa tako, kot se je dogajalo do sedaj, da smo o nekaterih aktih zvedeli tik pred sprejetjem. Velikokrat sem že razmišljal, da nekatere stvari gredo mimo nas zaposlenih v DS za kadre in splošne zadeve. Tu predvsem mislim na nedavno razpravo ali glasovanje o priključitvi TOZD Kovinarstvo Ljubno k OZD Železarne Ravne. Menim, da kljub temu, da nismo neposredni proizvajalci, bi le morali biti tudi mi bolj informirani o povečanju železarne. Delavci v tem sektorju smo bili na sestanku informirani, da se TOZD Kovinarstvo Ljubno priključuje naši delovni organizaciji, nismo pa mogli o tem odločiti, čeprav vemo, da bodo skupne službe železarne opravljale delo tudi za ta novi TOZD.

Martin Jazbec, TOZD kovačnica:

»Če pozorno sledimo razpravam in njihovem poteku v preteklosti, pridemo do zanimivih zaključkov. Predvsem, da se delavci v razprave vključujemo v zadnji fazi, saj pred razpravo le malokdo dojamemo bistvo sporazumov ali pravilnikov. Tako imamo delavci samo dve možnosti »da« ali »ne«, po navadi srednje poti ni. Enako je tudi z delegati, ki dobijo gradivo le toliko pred razpravo, da bi se moral človek

Martin Jazbec

posvetiti samo njemu. Tako pa mu poleg vseh ostalih del, ki jih mora opraviti, ostane le malo časa za pogovore in razmišljanja. Mislim, da je zelo važen dejavnik »občutek«, da je samoupravni sporazum ali akt »naš«, da smo k temu tudi mi prispevali svoj delež.

Prav tako menim, da je marsikaj potrebno spremeniti v sistemu obveščanja. Prek Informativnega fužinarja je treba delavce zainteresirati, da se tvorno vključijo že v prvo fazo osnutka na vseh področjih družbenopolitičnega življenja. Prek javnih oblik obveščanja bi bilo treba povedati delavcem, da se nekaj dogaja, da hočemo naš sistem popeljati še na boljše. Iz teh vrstic bi kdo sklepal, da sem črnogled za nadaljnji razvoj samoupravljanja. Pa vendar ni tako. Želim samo, da se negativni pojavi odstranijo.

F. Rotar

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Temelji za komunalno podjetje nared

Tov. Adolfa Černeca, predsednika krajevne skupnosti Prevalje, smo zaprosili za kratek razgovor o aktualnih zadevah te KS. Rad je pristal in začel takole:

»Že lansko leto smo na Prevaljah v naši KS opravili reorganizacijo, in sicer tako, da smo ločili krajevno samoupravo od komunalne dejavnosti. Z novim delegatskim sistemom se je namreč samoupravljanje in dogovarjanje s krajanji kar precej razširilo. Moram poudariti, da posebno na Prevaljah, saj naša KS obsega še Leše, Šentanel in Lokovico. Zato je bilo nujno potrebno pridobiti čim večje število krajanov k neposrednemu odločanju v krajevni samoupravi. Tako smo ustanovili posebne svete, ki so v okviru planov KS in planov teh svetov pričeli samostojno razpolagati in odločati o sredstvih, ki so jim bila dodeljena, in seveda tudi s tistimi, ki so jih sami ustvarili. Prav zato je bilo težko naprej voditi tako krajevno politiko in or-

ganizirati pravo obliko dela. Zato smo tudi reorganizirali KS ter ločili politično samoupravno odločanje od operativnega izvajanja teh planov.

»Bo enako tudi v bodoče ali pa boste kaj spremenili?«

»Trenutno je že v razpravi nov statut naše krajevne skupnosti. Mnenja so, da bi pred sprejetjem tega statuta ustanovili na Lešah, Lokovici in Šentanelu samostojne KS. Po mojem to ne bi smel biti kak organizacijski problem, saj že sedaj tu delujejo samostojni vaški odbori in sveti naselij. V novem statutu imamo predvideno tudi skupnost krajevnih skupnosti. Predvsem zato, da bomo lahko tudi v bodoče tem novim KS pomagali in jih po potrebi usmerjali. Kaj bodo nove KS pridobile? Predvsem to, da bodo lahko še bolj samostojno odločale o vseh svojih sredstvih, kar prej večinoma niso.«

»Že nekaj časa na Prevaljah dokaj uspešno deluje delovna enota pri krajevni skupnosti. Ali je morda ta že nekak temelj bodočega komunalnega podjetja?«

»Hiter razvoj samouprave, standarda in vedno večjih zahtev na vseh področjih je povzročil vedno več potreb po raznih komunalnih in tudi drugih dejavnostih. Ker v naši občini nimamo nobenega specializiranega komunalnega podjetja, smo morali vsa leta komunalna dela opravljati sami, seveda razen večjih investicijskih izgradenj. Zato se je ta delovna enota širila iz leta v leto. Danes je v njej že zaposlenih okrog 50 delavcev. Vse to je presleglo dejavnost krajevne skupnosti. Zaradi tega se je izluščila misel in pozneje akcija za ustanovitev posebnega komunalnega podjetja za celotno občino Ravne. Ker imajo podobne delovne enote tudi druge KS v Meziški dolini, te že predstavljajo nekako osnovo za bodoče komunalno podjetje, ki je že v ustanavljanju.

Nedvomno ob vsem tem velja poudariti, da bo treba v novem komunalnem podjetju zaposliti poleg že obstoječe delovne sile tudi še nekatere potrebne strokovne sodelavce. Prav tako bo novo komunalno podjetje moralo bolj kot dosedanje delovne enote pri KS dati poudarek vzdrževanju komunalnih objektov v občini, saj smo komunalno dokaj dobro razviti.

»Kaj bodo v tem letu pridobile Prevalje?«

»V prvi vrsti moramo zastaviti gradnjo zadnjega objekta iz sredstev krajevnega samoprispevka, to pa je gradnja novega »družbenega doma«. Ta bo služil širši družbeni dejavnosti, in sicer kulturi, telesni vzgoji, rekreaciji in družabnosti krajanov. Načrti bodo v kratkem že nared. Pridobiti moramo samo še gradbeno dovoljenje in tako bomo imeli vse pripravljeno za pričetek gradnje. Vse ostale postavke, ki so bile določene po programu krajevnega samoprispevka, so bile realizirane že v prejšnjih letih in v največji meri v letu 1977.

Kaj bodo Prevalje pridobile? Najprej se mora dokončati izgradnja kanalizacije. Skupaj z ravensko krajevno skupnostjo bomo morali poiskati nove vire pitne vode, da se ne bo več zgodilo, kot se je lansko leto ob okvari cevovoda Kotlje, da smo bili na Prevaljah brez pitne vode. Nadalje naj bi se adaptiral po programu SIS za otroško varstvo otroški vrtec v Prevaljah. Tu naj bi pridobili dva nova oddelka in več drugih namenskih prostorov. Tako naj bi za prvo silo rešili ta problem od izgradnje novega otroškega vrtca na Prevaljah, ki je v planu občine.

F. Rotar

IZREKI

Vsi pametni ljudje vedo, da resnica ni glavna jed, ampak začimba.

Morley

Filmi, ki prinašajo dobiček so — dober posel. Tisti, ki prinašajo izgubo, so — umetnost.

Ponti

Prešeren je bil največji

Še nekaj dni nas loči od slovenskega kulturnega praznika, ki ga praznujemo po vsej Sloveniji. 8. februar je namreč dan, ko se spomnimo smrti našega največjega pesnika. Verjetno ni oziroma ne sme biti med nami koga, ki ne bi vedel, da se je rodil v Vrbi na Gorenjskem, da je doštudiral pravo, da so ga imeli otroci radi, da je napisal neponovljive Poezije, da je... še in še bi lahko naštevala.

Njegov lirika je taka, da bolj ko se poglobljaš vanjo, se ti zdi, ne da je polna, marveč da je kratko in malo v nekem smislu izčrpana, tako močno in pretresljivo je v nji izraženo vse bistvo pesnikovega človeškega in pesniškega življenja, vse od usode in poklica, od ljubezni do ženske ter prijateljev in domovine do smrti in do smisla življenja, vsa čustva, s katerimi je preživljal svoje dvakrat tragično življenje v gluhem in grobem okolju svojega malodane odmrlega, nezavednega in v vsakem pogledu zaostalega naroda ter njegovega neprebujenega in večidel mračnjakega duhovniškega razumnštva. To je v njegovi liriki tako prisotno, polno in živo, da jo občutimo kot neko neskončnost, ki je obdana z velikimi, tragičnimi in čudežnimi stvarmi, ki spremljajo človeka na njegovi življenjski poti, od narave in njenih pojavov, do smrti in nebitja, kateremu smo vsi zapisani in s katerim se mora vse živo znajti tako ali drugače.

Središče njegovih del je vsekakor ljubezen, erotika. To osrednje čustvo Prešernovega življenja je bila ljubezen do Primičeve Julije, meščanske gospodične, ki ji je v svojih pesmih posvetil večino pesmi, okrog trideset sonetov.

V mnogih je očrtan krog Prešernovega sveta, njegove usode, njegove življenjske zgodbe in njegove misli. Resda je večina njegovih pesmi posvečena ljubezni, vendar je dosti tudi takih, ki so bile življenjske resnice za razumnike tridesetih, štiridesetih let prejšnjega sto-

letja v porazno zaostali avstrijski provinci in v oklepu mračnjaške miselnosti tedanjega sveta, predvsem pa okolja, v katero je bil v svojem življenju Prešeren obsojen. Toda vseeno je njegovo pesništvo zaključeno pričevanje o pesnikovi življenjski usodi, kakor ga vsebuje redko katero pesniško delo. Po tej skopi izčrpnosti in dognanosti v vseh zadevah, ki se jih dotika, je Prešernovo delo nemara edinstveno v svetovni literaturi, kakor je gotovo ravno veliki svetovni liriki po svoji miselnosti in po pretresljivi očarljivosti, o katerih tu nikakor ne bi razpravljala. Teh lastnosti so polne tudi najzahtevnejše pesniške oblike, ki jih je gojil s strastjo velikega obvladovalca vsega,

Sem dolgo upal in se bal...

Čakam jo. Nič drugače, kot danes čakajo fantje dekleta. Postopam, sneg mi škriplje pod nogami, mraz se mi plazi pod plašč in me spravlja v slabo voljo. Ura hiti, mraz mi je prišel že na hrbet in leze po meni kot zlovešča senca. Stresem se, spet grem mimo njega. Te otožne oči, ti rahli nakodrani lasje, od bolečine stisnjene ustnice. Kolikokrat si ti tako čakal nanjo, pa je prav tako ni bilo. Sivo nebo se je spustilo že čisto nad strehe hiš, v mraku me spremljajo tvoje svetle oči.

Luči številnih avtomobilov se plazijo po tebi — še vedno čakam, zdaj nič več dekle, čakam, da mi spregovoriš. Tako sam si tu, kot tista zadnja leta v Kranju, ko je smrt že bila v tebi, ko so bile pesmi že napisane, ko si ob kozarcu vina že tolikokrat preklinjal svojo usodo. Molčiš. Pa saj ni treba, da govoriš, del tebe tako nosim v sebi, mnogi med nami te

kar je vrelo in gorelo v njem in kar je nosil v sebi z veliko vdanostjo človeka, ki mu je bilo usojeno biti pesnik, in kar je tako zgodaj uničilo to preživo srce.

Mislím, da sem vsaj delno uspela približati Prešerna, ne toliko kot človeka, ampak kot umetnika, ki pri nas še dolgo ne bo imel enakovrednega naslednika. Tak človek, kot je bil dr. France Prešeren, je rojen samo enkrat! Morda se mladi premalo zavedamo pomena kulturnega praznika, saj bi drugače verjetno bolj številno obiskovali proslave, recitale, koncerte, ki jih organizirajo naši kulturniki ob takih priložnostih, mar ne? Prepričana sem, da bo ura, morda dve »sedenja« v Titovem domu, minila kar prehitro, pa čeprav boste še malo prej omahovali med — bi — ne bi! Pokažimo svojo zrelost, pokažimo, da ljubimo kulturo!

V. G.

nosijo. Morda si le pretih, morda bi bilo potrebno, da nas bolj zdramiš. Morda takrat, ko se ne najdemo, ko hlastamo za nečim, kar nas le še bolj zaslužuje. Dal si nam pesmi, ki bi nas morale vedno buditi, take pesmi, ki jih nihče ne bi smel pozabiti. Toda sam veš, da se lahko pozabi...

Ljudje hite mimo naju. Le kaj si mislijo? Več jih gleda vame, četudi sem v predolgem plašču z zavihanim ovratnikom tako nepomemben. Morda zato, ker stojim, druge pa ščiplje mraz in jih preganja, da hite naprej. Čim večkrat te pogledam, tem bolj toplo mi je. Spod neba se vrtinčijo snežinke, se mi tope na licih. Tudi nate padajo, toda tvoj obraz se ne spremeni, ti ostaja isti.

Po cesti hrume tovornjaki, za toplimi šipami, na katerih piše Bufet, se čuje pesem ter zvenketanje kozarcev. Nič drugače ni kot večeraj, le ti si tu. Kdo te je pribil na to steno? Je mar vedel, da mi boš izprašal vest? Morda si tu zato, da boš jutri ponovno umrl — kolikokrat si že umrl, pa si vedno bolj živ. Z vsako svojo smrtjo se prebudiš, zaživiš še močnejše, četudi ti v grobu že trohne kosti.

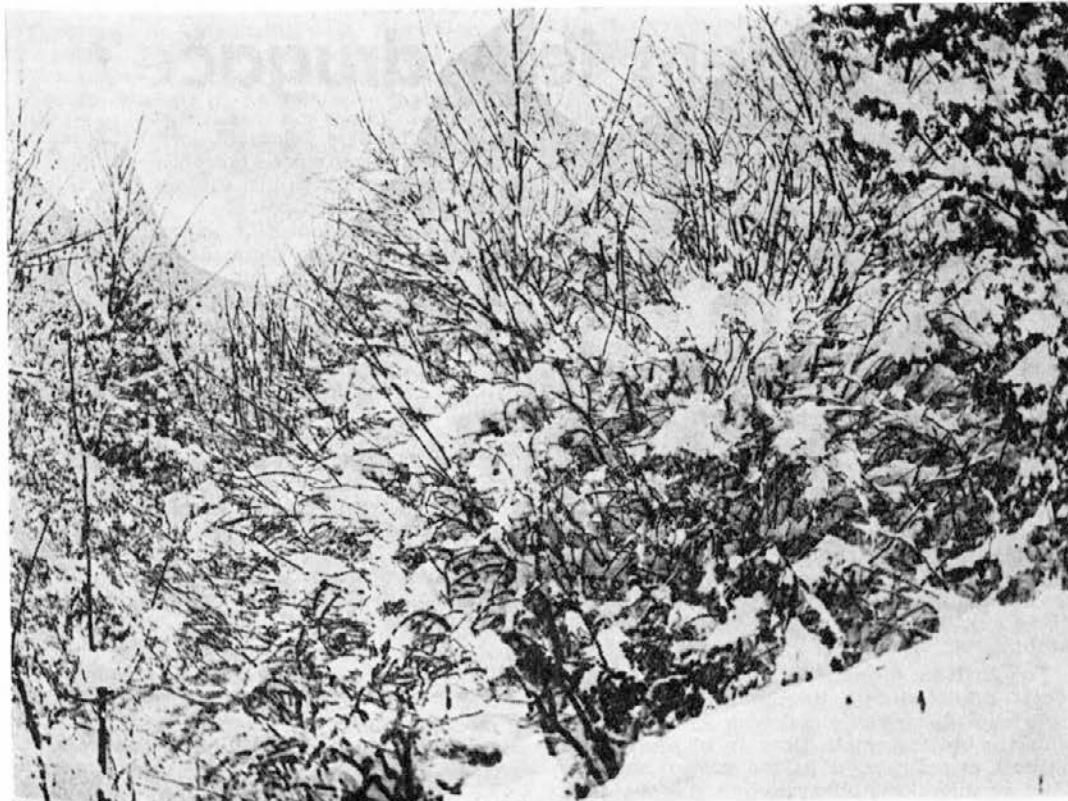
Obrazi mimoidočih so resni, tu pa tam kak nasmeh, kdaj pa kdaj kaka kletev. Veter se nenadoma zažene okrog vogala. Spone, ki te drže, nenadoma popuste — prepozno sem stegnil roko, odplaval si na sredo ceste — tovornjak zahrumi in te vzame s seboj.

Prazen prostor na steni z ničemer ne govori, da si bil tu, pa saj ni pomembno, pomembno je, da si v meni.

»Zdravo, prišla sem, le kako si sploh hotel tako dolgo čakati name?« je govorila. Ta glas; še pred pol ure bi ga vzel med svoje roke in poljubil; zdaj tega ne morem. Ti tega ne bi razumela. »Ne, nisem jezen...« Vesel sem, da, toda tega ti ne boš razumela, ne bom ti znal razložiti. Bolje bo, da molčim. Vidim: ne verjameš mi. Iščeš vzroke, zakaj se ne jezim, saj sem se vedno, ko si zamudila.

»Pojdiva.« Stopava. Med nama je neka senca. Ne moreš me razumeti. Molčiš. Veš, da si že dolgo nimava več kaj povedati, hodiva po ulici. Tvoji lasje prijetno diše (gotovo si se dolgo trudila, zato si zamudila), kako neumno. Zopet se vrnem k tebi. (V spomin na obletnico smrti našega velikega pesnika dr. Franceta Prešerna bo v kinodvorani 7. februarja ob 19. uri proslava). Saj to je danes in ura je sedem. Pohitim. Gledaš me.

Prijetno toplo je, proslava se še ni začela. Čakam začetek, ti pa se dolgočasiš.

Upor vejic

Žive naj vsi narodi, ki hrepene
dočakat dan, da koder sonce hodi
prepir iz sveta bo pregnan...

Mar se motim? Ne, res je; tebe so te besede
prevzele, Razumela si jih...

Sem dolgo upal in se bal,
slovo sem upu, strahu dal;
srce je prazno, srečno ni.
Nazaj si up in strah želi.

Čutim, da ti imam še toliko povedati, tudi
tvoj stisk roke mi to govori. Molčiva, pa ven-
dar toliko govoriga.

Kdo zna
Noč črno razjasnit, ki tare duha?
Kdo ve...

Mislím, da bi me zdaj razumela. Mislím, da
bi se zdaj vsi mi tu razumeli. (Zakaj nas ni
več tu...)

R. M.

Odličje 22. december in mala plaketa JLA

Proces podružbljanja obrambnih priprav in s tem v zvezi uresničevanje zakona o ljudski obrambi, družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah ter dokumenta predsedstva SFRJ, »Idejni in programski temelji usposabljanja mladih za aktivno udeležbo v SLO in DS« zahtevajo stalne oblike in aktivnosti ter razvijanje JLA, teritorialne obrambe, organizacij ZZB, Zveze rezervnih vojaških starešin in ZSMS pri osveščanju, usposabljanju in vključevanju mladih v vse oblike priprav na SLO.

Prav na osnovi tega pa sta predsedstvo RK ZSMS in poveljstvo ljubljanskega armadnega območja letos že osmič razpisala tekmovanje za »ODLIČJE 22. DECEMBER« med OK ZSMS in garnizijami JLA. Visoko priznanje »odličje 22. december« je bilo podeljeno sredi decembra OK ZSMS Ravne na Koroškem kot najboljši OK ZSMS, kjer so stacionirane enote JLA, na slavnostnem zaključku kviza »Tito, revolucija, mir«, na temo »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti« v Kranju. Prejela je tudi priznanje »Mala plaketa JLA« v Ljubljani.

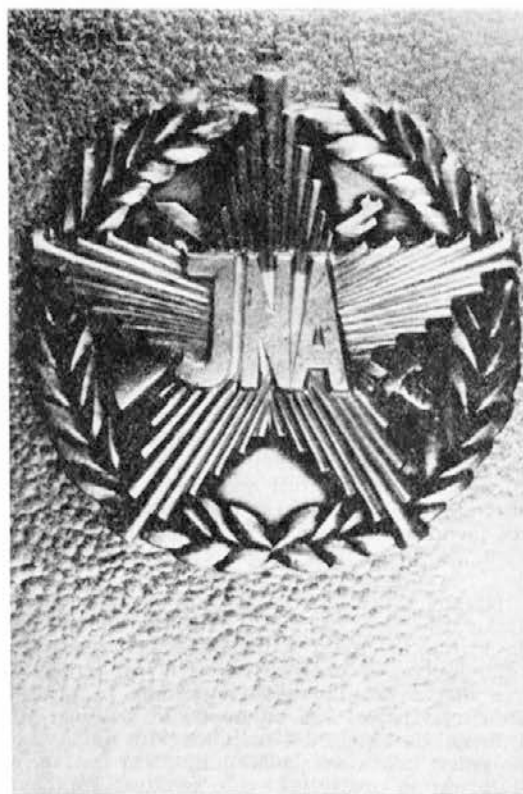
Res je, da je bilo v letu 1976 in 1977 precej vložene delo, vendar se moramo zavedati, da tako odličje ni tako lahko dobiti. Koordinator in usklajevalec dela aktivnosti v OK ZSMS na področju obrambnih priprav in DS ter povezovalc z JLA je komisija za LO in DS. Izdelala je razpored dela ter program za sodelovanje s posameznimi karavli. Le-ta je izdelan tako, da se v razne oblike sodelovanja vključujejo vse strukture mladih. To so mladi iz KS, iz tozdov, šol in vasi. Ob tem, da je bilo opravljenih mnogo obiskov na karavlah, je bil organiziran tudi obisk mariborske vojašnice.

Vsak obisk mladih na karavlah ni zgolj le obisk, ampak je to srečanje, ki ga mladi in pripadniki JLA izvedejo v obliki športnih srečanj in tekmovanj ter spoznavanja orožja. Skuno je bilo izvedenih okrog 120 srečanj. Podobno je, ko vojaki obiščejo mlade v KS, saj ima komisija napisano v programu: »Mladi v JLA

spoznavajo kraj, kjer služijo vojaški rok!« S tem namenom pripravimo vrsto obiskov za vsako novo generacijo, ki prihaja na odsluženje vojaškega roka. Ti obiski potekajo v OZD in tozdih v naši občini. Na tem področju je bilo opravljenih prek deset obiskov skupin pripadnikov JLA, preko dvajset v KS, na šolah še več. Udeležujejo se tudi vseh proslav, ki so vezane na zgodovinske dogodke in mnogokrat povezane tudi z obiski znanih krajev iz NOB in razgovori z borci. Skupne proslave, ki jih pripravljamo mladi in vojaki ter druge organizacije, pa so akademije v KS za 22. december. Vsako leto so štiri take akademije. Enotne obiske krajev iz NOB opravimo na pohodih. Tak pohod je »Koroška v zimi«, pa po poteh koroških partizanov...

To so pohodi, ki so potekali, kot sem že omenil, v sodelovanju v ZZB, JLA. Na področju delovnih akcij smo v naši občini dosegli v zadnjem obdobju vidne izboljšave. Pomembno vlogo so odigrali prav vojaki. Tu mislim na lokalne delovne akcije, kot so gradnja ceste v Logarsko dolino, pri napeljavi vodovoda in ceste Helena ter ceste na Šentanel, pri elektrifikaciji in postavitvi pretvornika Podpeca, pa še in še bi lahko našteval. Pripravljani so pomagati kadarkoli in kjerkoli. To so dokazali! Prejeli so številna občinska priznanja, zares zasluženo.

OK ZSMS si zelo prizadeva skupaj z ZRVS in JLA, da čimveč mladih usmeri in pripravi za študij na vojaških šolah, akademijah, ipd. Zadovoljivo pa poteka tudi kadrovanje mladih

za ŠRO in komandirje oddelkov. S tem namenom smo pripravili skupaj z JLA informativne sestanke z naborniki pred naborem.

Z namenom, da kar najbolj obvestimo širšo javnost o delu in življenju mladih ter sodelovanju s pripadniki JLA in obrambnih pripravah, je bila vrsta člankov v sredstvih javnega obveščanja.

V tem obdobju je bilo na novo sprejeto v ZSMS 180, oziroma 90% članov ZSMS glede na število mladih v JLA. To je del vsega, kar je bilo narejenega.

Seveda nas obe priznanji zavezuje, da bomo vsaj tako dobro kot doslej delali tudi v prihodnje. Vsekakor se morajo stiki s pripadniki JLA še bolj popestriti in se še tesneje povezati z vsemi subjekti, ki marljivo delajo na področju LO in DS, saj: »V SLOGI JE MOČ!«

Dušan Brankovič

Bo v tem letu drugače?

Začelo se je novo leto, v februarju smo že. Verjetno ste že mnogi pozabili na obljube in sklepe, ki ste jih dali na konferencah zadnje dni lanskega leta. Vsako leto se to ponavlja, zakaj? Moj namen ni, da kritiziram oziroma analiziram delo celotne mladinske organizacije v Železarni Ravne, ampak samo delo mladih v OO ZSM strojno gradbeno vzdrževanje (SGV).

Ob pregledu dela v preteklem letu lahko takoj opazimo, da smo bili najaktivnejši na športnem področju. To se pravi na področju, kjer je bilo najlaže delati in je veljalo zanj tudi največje zanimanje. Organizirali smo tekmovanja v prav vseh športnih panogah, ki so bile zajete v akcijskem programu naše OO ZSM SGV. Ne morem mimo tega, da številni naši mladinci trenirajo in tekmujejo v raznih športnih društvih Raven in drugod. Hodili smo na pohode, ki so bili v naši občini. Spomnimo se, da smo se prav tako še kar številno udeleževali raznih seminarjev v okviru železarne in tudi drugod.

Poudariti pa moram, da so področja, kot so: idejno-politično delo, družbenoekonomski odnosi ter izobraževanje področja, ki bi nas morala vse bolj zanimati. Prav tu bi morali biti najbolj angažirani, a žal je ravno obratno. Tudi že tolikokrat obravnavana stanovanjska problematika nas precej pesti. Na tem področju bi morali mladi res dobro sodelovati z

drugimi organi v železarni, izraziti želje, navesti pomanjkljivosti, morebitne napake... Enkrat mora tudi to biti urejeno. Bo to letos, drugo leto? Držimo palce!

Kaj pa mladi člani ZK? Najprej veliko navdušenja, obljube za resno delo, potem pa — NIČ! Zakaj? Resda so mnogi preobremenjeni s funkcijami, nimajo prostega časa, tem pravi radi očitajo, češ: »Meni tega ni treba delati!«

Nikakor ne smem, ne morem govoriti tako o vseh mladih komunistih, vendar so res redki tisti, ki dobro, ne da bi se hvalili, delajo aktivno.

Obdobje, v katero prihajamo, je obdobje, ko bomo morali poprijeti predvsem na tistih področjih, ki so bila do sedaj nekako potisnjena v ozadje. Tovariš Tito je rekel, da se na nas mladih gradi nova Jugoslavija in prihodnost Jugoslavije. Sprašujem se, kolikšen je naš delež za Titovo zaupanje in ne nazadnje, ali bomo sposobni voditi delovne organizacije, ko bo prišel čas za to?

Peter Šumnik

MISEL

Biti radikalen pomeni — lotiti se stvari pri koreninah, za človeka je korenina človek sam.

Marx

Vojaki — prijatelji

Dober mesec je že minil od velikega praznika — 22. decembra. To je bil dan, ko so vse naše oborožene sile slavile spomin na ustanovitvev JLA. Precej mladih fantov iz cele Jugoslavije prestaja vojaški rok tudi v naši okolici. Gre predvsem za graničarje. Osamljeni so na svojih odgovornih poteh, ko varujejo nas vse in našo domovino.

Tudi to je eden izmed vzrokov, da jih mladi ob takih slovesnih priložnostih hodimo obiskovat. Marsikdo med nami gre rad na karavlo, da pokramlja z mladimi vojaki, jih poskuša razvedriti s kulturnim sporedom, se pomeri z njimi v šahu, športnih disciplinah in celo v streljanju. Sicer pa pravijo vojaki, da ni nujno, da bi oni bolje streljali kot mi. In včasih lahko to celo verjamemo; ob štetju zadetih krogov npr. Veseli smo, ko bo prihodu na karavlo doživimo topli, prijateljski sprejem in skušamo to prijaznost tudi primerno vračati. Kljub vsemu veselju ob takih obiskih pa je treba opozoriti na precej opazno pomanjkljivost. Vse premalo deklet se udeležuje takih obiskov. Če že ne vidijo smisla v tem, pa naj vsaj pomislijo, kako se fantje počutijo petnajst mesecev v isti fantovski družbi, ko kljub vsem obveznostim in prijateljstvu pomislijo na veselo dekleško družbo, na pogovor in ples,

pa čeprav ples med mizami jedilnice. Če se dekletom tudi to zdijo mali problemi, pa si naj zamislijo, kako bi se počutile ob spoznanju, da je njihov prijatelj v vojski osamljen in žalosten. Če ne prevladuje bolesta ljubosumnost, bi mu gotovo zaželela več srečanj z mladimi dekleti, več sprostitev in smeha. Tako dobro razpoloženje vodi do večjega veselja do opravljanja dolžnosti in večje odgovornosti, s tem pa tudi do mirnejšega spanca nas vseh. Ob takih priložnostih se spletajo nova znanstva in prijateljstva in zato se vojaki tudi ne počutijo tako tuje ob obiskih naših mest. Marsikdaj se med vojaki in mladino razvije plodno politično sodelovanje (na primer pri pripravah proslav, kvizov, tekmovanjih sodelujejo tudi vojaki).

Velike uspehe na tem področju je v naši občini dosegla predvsem OO ZSMS Čečovje, ki sodeluje z graničarji karavle Sonjak na Holmcu. Sicer pa je vsaka OO ZSMS v naši občini »zadolžena« za določeno karavlo in priznati je treba, da se sodelovanje lepo odvija.

Tudi v letošnjem letu bo naša armada praznovala, praznovali bodo graničarji. Spomnimo se kdaj nanje tudi med letom!

Marjana Volmajer

vsekakor prispeva ugodna kvalifikacijska struktura delavcev. V gospodarski in družbeni dejavnosti dela okoli 2000 ljudi z visoko ali višjo šolsko izobrazbo, medtem ko dela s srednjo 2500 in 7000 KV delavcev in VK. Takšen potencial je zelo dober porok za še hitrejši razvoj občine Svetozarevo.

Jože Pačnik

Tudi tega še ni konec

Dogodek, ki ga bom opisala, se je pripetil malo pred koncem lanskega leta. Tako vsakdanji, za marsikoga morda celo neumen, meni pa se je tako globoko urezal v srce, da ga ne morem pozabiti.

Pozno popoldne je bilo. Vračala sem se od prijateljice v bližnjem mestu ter čakala na avtobus. Kar takoj sem zagledala žensko srednjih let in deklico ob njenem krilu. Ko sem jo malo bolj natančno pogledala, sem ugotovila, da jih mora imeti največ trideset, morda kako leto več. Ob njenem umazanem, dokaj zmečkanem plašču se je stiskala deklica kakih šest, sedem let stara. Precej mrzlo je bilo, punčka pa je imela na sebi kratko, že preraslo obleko in obledelo jopico. Kako se je tresla! Pa saj je tudi res bilo pošteno mrzlo. Ob pogledu nanjo, na to drobno, premraženo deklico me je kar stresalo. Očitno sem jo preveč gledala, kajti sramežljivo je umikala pogled ter se skrila za mamo.

Misli ki so rojile po glavi, so bile žalostne, kar predstavljala sem si, v kakih razmerah živita oziroma žive. Stevilna družina, mnogo lačnih ust, materine neprespene noči, polne skrbi in strahu ob misli, kako bo jutri. Oče, samohranilec, težak, s skromno plačo, ki kar zdrse iz rok, poln negotovanj, obsojanj. Večji del njegovega zaslužka je namenjen pijaci in popivanju. Prepripi kot na dnevnem redu in na videz srečna družina se vse bolj krha. Mož grozi, da bo nehal delati, da bo...

Kakšno mladost imajo oziroma, kakšen spomin nanjo bodo imeli ti otroci, si kar lahko mislim. Kako grozno! Kaj vse morajo nekateri doživeti danes, ko je vendar tako visok življenjski standard. Je vse to res treba? Med nami so še taki prepadi... Kot včasih... Danes živimo v socializmu, družbeni ureditvi, ki

BRATSTVO — ENOTNOST

SVETUZAREVO

Občina in mesto Svetozarevo se razprostira v sruco zelo plodnega Pomoravja do vnožja Juhora in Crnog vrha. Skozi dolino Velike Morave so že od nekdaj vodile pomembne poti, kot še danes. V preteklosti so te poti služile vse prej osvajalcem, roparjem kot prijateljem.

Mesto Svetozarevo se je preimenovalo 22. septembra 1946. leta po velikem revolucionarnem Svetozarju Markoviču, ki je živel v tem kraju. Vse do preimenovanja pa se je mesto imenovalo Jagodina.

S prihodom Turkov in padcem srbske države se prične vse bolj koncentrirati turška arhitektura, kultura in gospodarstvo prav v Jagodini. V začetku prejšnjega stoletja so Turki zapustili Jagodino, kar je sledilo hitremu vzponu vse do balkanskih vojn. Ze neposredno po izgonu Turkov iz mesta je dobila Jagodina prvo osnovno šolo, leta 1839 prvega zdravnika, nekoliko kasneje pa bolnišnico in lekarno. Konec 19. stoletja steče v teh krajih prva železnica, telegraf, kar je znatnega pomena za kasnejši razvoj tega področja.

Razvoj delavskega gibanja se je začel zelo zgodaj. V letu 1902 dobe Delavsko društvo, katerega prvi predsednik je bil znan revolucionar, drugače mizarski delavec — Vidosav Trepčanin. Istega leta sledi prvo praznovanje delavskega praznika — 1. maja. Po majske preobratu 1903. leta se je to gibanje še okrepilo, pojavijo se prve stavke.

V začetku maja 1936. leta je bil organiziran velik zbor, na katerem je bilo zbranih več tisoč delavcev, kmetov ter študentov. Slednje je vodil Veljko Vlahović. Ob tej priliki so študentje razvili prapor na grobu Svetozara Markoviča.

Borci iz Jagodine in okolice so aktivno sodelovali v NOB. Okupator ni imel miru, napadeni so bili vsepovsod. Mnogi so dali življenja, mnogi so ostali brez najbližjih... Resda so dobili številna odlikovanja, toda... 17. oktobra 1944 leta je bila Jagodina osvobodjena. Sem je bilo izseljenih dosti Slovencev, ki pa so jih prebivalci lepo sprejeli medse.

SVETUZAREVO — danes.

Po 33 letih življenja in dela v svobodi je Svetozarevo lahko ponosno na svoje uspehe. Danes je to moderno mesto z okrog 32000 prebivalci oziroma 72000 v vsej občini.

V družbenem sektorju je zaposlenih 20000 delavcev, na vseh stopnjah šolanja pa je okoli

11000 učencev in študentov. V vrstah ZK deluje 5000 članov, ki dajejo velik poudarek razvoju samoupravnih socialističnih odnosov. Občina Svetozarevo se razprostira na površini 470 km, nekaj na levi, nekaj na desni strani plodnega polja vzdolž Velike Morave. Skozi občino tečeta magistralni cestni in železniški žili. Cestne povezave z drugimi kraji so dobre. Omenimo le Kragujevac, Rekovac, Despotovac, Sviljanac.

Občina ima 71 % kmetijskih površin. V svojem sestavu pa ima 54 naselij, KS na podeželju 53, v samem mestu šest. Od vsega števila zaposlenih ustvarja okrog 10000 ljudi dohodek v industriji, ostali v trgovini, gradbeništvu, poljedelstvu, prometu, obrti. K hitremu vzponu Svetozareva, njegovemu gospodarstvu,

Kontrast

ne pozna razlik! Kaj res? Dvomi so v meni vedno močnejši. Pa saj vendar nisem pesimist, toda...

Zopet gledam deklico. Mika me, da se ji približam, jo ogovorim, morda samo besedo, dve. Nekaj mi pravi, da tega vendar ne smem. Le malo bliže prestopim. Sledim njenemu pogovoru. Bolj tiho sta, le tu in tam kaj spregovorita, se pogledata. Nekam nestrpno se prestopata, končno deklica tiho spregovori: »Mama, bo tudi nam kaj prinesel dedek Mraz? Veš, vsi v šoli bodo dobili darila... A ne, da bo prišel tudi k nam, mami? Tako rada bi imela... punčko, ki ima prave lase, pa... Veš, tudi Franci v šoli ne bo dobil nič, ker ni dal denarja, ker ga nimamo, ker... Mama, povej mi, zakaj mi nimamo, drugi pa imajo?« Deklica je toliko govorila, besede so kar vrele iz nje.

V materinih očeh sem videla solze. Hotela jih je skriti, a ji ni uspelo. Polzele so po uvelih licih. Stisnila je deklico k sebi in rekla: »Mici, veš, tudi pri nas bo hodil. Bo! Samo dosti ne bo mogel prinesiti. Prišel bo!«

Deklici, sedaj vem, da ji je ime Mici, se je spremenil obraz v en sam nasme, verjetno tudi mraza tedaj ni čutila. Bila je srečna in ta sreča je bila res pristna. Tudi jaz sem, priznam, bila ganjena.

Tako sem videla, kako že tako majhna stvar osreči. Oči so se mi orosile. Tako bo ta žena, čeprav težko, vseeno obdarila svoje otroke.

Medtem je pripeljal moj avtobus. Pohitela sem in se še zadnjič ozrla v deklico. Samo videli bi njen obraz!

Med vožnjo domov sem pomislila na otročaje v našem bloku, ki jih je kar dosti. Streslo me je, ko sem pomislila na sosedovega edinčka, ki je tako nehvaležen otrok. Pravi diktator.

Njegova starša, oba zaposlena, dobro situirana, ugodita vsaki fantovi muhi. Pa ima le sedem let! Koliko dragih, kičastih igrač je šlo skozi njegovo »domačo delavnico«, verjetno niti sama ne veda.

Nekaj dni pred prazniki je vsakemu oznajnjal, kaj bo dobil za dedka Mraza. Letos bo to električna železnica z ne vem kakšnimi priklučki, seveda bo prispela z druge strani meje. Uh! Nisem proti dragim darilom, igračam, samo tudi najdražje stvari ne odtehtajo ljubezni, prave, ki jo tak otrok še kako potrebuje.

Moje premissljenje je bilo tako močno, da sem skoraj pozabila izstopiti. Nejevoljna sem pohitela domov ter stekla po stopnicah. Že od daleč se je slišalo Mihčevo vpitje in ropotanje. Seveda, spet je dobil novo igračo, spet...

V. G.

Franc Boštjan, Na Šrotneški žagi, risba

Jedli so bolj malo, pa tudi popivali niso. Mnogi so zboleli, ker so si preveč pritrkali od ust. Pavle je varčeval, toda do skrajnosti ni šel. Spoznal je, da je denar treba pošteno prislužiti. Resda je šlo pred njim v tujino nekaj deklet iz njegovega kraja, ki so se vračale lepo oblečene in hvalile tujino. Pavle pa je tu spoznal drugo, žalostno resnico. Leto dni je delal v Nemčiji in ker je bil priden, je napredoval. Sedaj je bilo tudi njegovo delo lažje. Ko so mu povečali plačo, si je kupil star avto. Potrudil se je in napravil vozniški izpit. Bolj poredko se je vozil s svojim avtom, ker je to le preveč stalo. In ne nazadnje ni niti vedel, zakaj je kupil ta kup pločevine. Ker so drugi imeli avto, ga je moral pač imeti tudi on. Kaj bi vendar rekli domači, če bi se po dveh letih vrnil iz tujine brez svojega avta?

Nameraval je oditi na dopust. Traktorja še ni kupil, čeprav je računal nanj. Samo še leto dni bo na tujem, potem pa se za vedno vrne domov. In res se je za letoletne praznike odpravil proti domu. Čutil je nemir in polasčala se ga je naglica, kajti čimprej si je želel snidenja z domačimi.

Na vaškem pokopališču je množica ljudi obkrožala jamo, v katero so pravkar spustili krsto. Nedaleč stran je stala gruča fantov. Žalostno je iz njihovih grl zvenela pesem: »Vigred se povrne...« Bili so to isti fantje, ki so peli ob njegovem odhodu v tujino. Tudi danes je pesem veljala njemu.

Pavletova vožnja se je končala nekje na pol poti do domovine. Tako vroče je hrepenel po rodnem kraju, vendar se mu ta želja ni izpolnila. Ob grobu sta dolgo jokala oče in mati, sestra ni imela več solz.

Zdaj je na pokopališču le spomenik. Vedno sveže cvetje je na preranem grobu — za spomin in svarilo bodočim iskalcem sreče. In vsako leto se okrog letoletnih praznikov zberejo ti fantje in njemu v spomin zapojejo nekaj pesmi.

Silvo Jaš

Iskalec sreče

Pod večer so se začeli zbirati v vaški gostilni fantje. Prihajali so od vsepovsod, kajti povabljeni so bili na poslovilni večer z Janeževim Pavlom. Nocoj se bodo morda poslednjič skupaj veselili in peli slovenske pesmi.

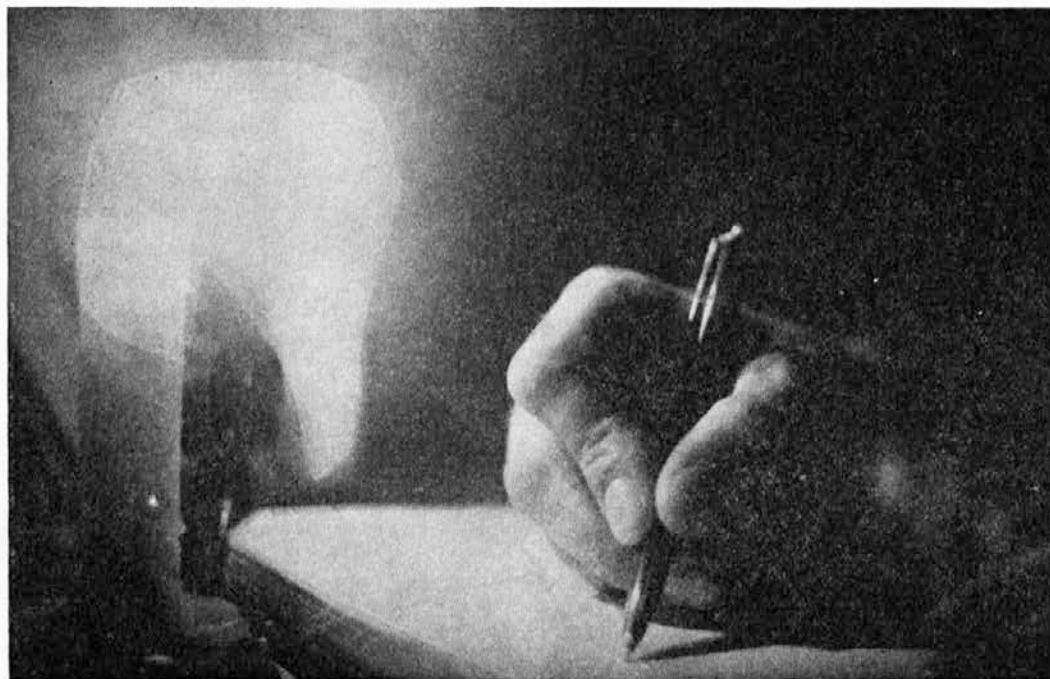
Vsi so ga imeli radi. Bil je vesel fant, rad je bil v družbi, pa je zato tudi povabil številne prijatelje, da se od njih lepo poslovijo. Odšel bo v tujino. Doma potrebujejo traktor in druge stroje, da bodo z njimi lažje obdelovali zemljo. Tega si doma nikakor ne bo mogel prislužiti, zato je odločitev, da odide v tujino, bila še bolj trdna. Vedel je, da bo tudi on, kakor vsak Slovenec, s težkim srcem zapustil krpo svoje rodne grude.

Fantje so bili že zbrani, pa tudi dekleta niso manjkala. Ob zvokih domače glasbe so začeli plesati; zdaj valček, potem spet polko. Razpoloženje je bilo čedalje lepše, le Pavel se ni mogel znebiti otožnosti. Šele nocoj je spoznal oziroma se je zavedel, kam pravzaprav odhaja. Morda bo srečen, morda ne... Kakšni bodo ljudje, ki jih bo srečeval pri svojem delu? Take in podobne misli so mu rojile po glavi.

»Daj, Pavle, zavrti se! Danes se še lahko doma!« so ga nagovarjali tovariši. Šel je plesat, a tistega občutka, da bo moral od njih, ni mogel zatreti v sebi. Dolgo v noč so peli. Nazadnje stiski rok. Zaželeli so mu najboljše in čimprejše snidenje v domači vasi.

Oče ni bil preveč navdušen nad sinovo odločitvijo, toda misel, da mora vsaka kmetija imeti sodobno mehanizacijo, je premagala prepoved. Prišel je dan slovesa. Pavle je imel vse stvari že pripravljene. Poslovil se je od staršev ter sestre. Njemu slovo niti ni bilo več tako mučno, kajti misel, da se bo kmalu vrnil, mu je lajšala bolečino. Človek je navadno ob takih trenutkih tako prevzet, da sploh ne čuti vsega, kar ga navdaja.

Pot je Pavlu hitro minila. Želja, da bi čimprej prispel, mu je ohromila občutek za čas. Morda se takrat še ni zavedal, kako hladna je tujina. Delo je dobil v veliki tovarni. Delal je nepretrgano, skoraj od jutra do večera, kajti obdelava jekla je neusmiljena. Marsikaj novega je doživel in spoznal. Delci so hiteli, kot bi bili obsedeni, vsak je hotel zaslužiti čimveč.

V času redukcije

MISEL

Marksizem je položil temeljne kamne znanosti, ki jo socialisti morajo razvijati v vseh smereh, če se nočejo ločiti od življenja. Lenin

Uredniški odbor sestavljajo Jože Pačnik, Marjana Volmajer, Rudi Mlinar, Franjo Miklavc, Silvo Jaš ter Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino Mladega fužinarja.

*

Vse sodelavce »Mladega fužinarja« prosimo, da v bodoče oddajajo svoje prispevke v mladinski sobi do vsakega prvega v mesecu.

Medsebojna delovna razmerja

(način in oblika ureditve na podlagi republiškega zakona o delovnih razmerjih)

V prejšnjem prispevku je bil govor o povojni preobrazbi delovnih v medsebojna razmerja, vendar tedaj ni bil omenjen nadaljnji korak na tem področju, narejen z zakonom o združenem delu in 28. decembra 1977 s sprejetim zakonom o delovnih razmerjih v SR Sloveniji. Oba zakona po razmeroma kratkem času ponovno normativno pomembno posegata v področje medsebojnih razmerij ter vnašata nekaj sprememb in novosti. Trenutno je tako, da v času, ko to pišemo, še veljata in se uporabljata, tako zvezni kot tudi republiški zakon o medsebojnih razmerjih iz leta 1973 oz. 1974. leta. Osmi dan po objavi zakona o delovnih razmerjih v Uradnem listu SRS pa bosta nehala veljati, pa tudi za novo urejanje ju ne bo mogoče več uporabljati. Sedanje samoupravne splošne akte bomo do omenjenega roka še lahko uporabljali. Uskladitev sedanjih samoupravnih splošnih aktov z zakonom bomo namreč morali izvršiti do 11. decembra 1978. Razlogi za razmero dolga rok uskladitve so utemeljeni zavoljo številnih vsebinskih sprememb na tem področju. Ne glede na omenjeni rok pa nam v železarni razmere ne dopuščajo odlašanja. Tudi zato ne, ker smo v letu 1977 bistveno spremenili samoupravno organiziranost ter smo v tej zvezi že sprejeli samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo, samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD oziroma v delovno skupnost in statut. Vsi našti samoupravni splošni akti pa urejajo tudi nekatera vprašanja iz medsebojnih razmerij. Zlasti za samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD oziroma v delovno skupnost velja, da je povsem nov temeljni akt, ki je podlaga za podrobno ureditev medsebojnih razmerij. Ker je temu tako, se seveda spreminja podrejenost samoupravnih splošnih aktov. Zato sedaj zakon dopušča, da pravice, obveznosti in odgovornosti urejamo s pravilniki, ki pa morajo biti usklajeni z določbami samoupravnega sporazuma o združevanju delavcev v TOZD. Razlika med pravilnikom in samoupravnim sporazumom pa je predvsem v načinu in postopku njegovega sprejemanja. Kot vemo, sprejemamo delavci samoupravni sporazum z referendumom, medtem ko pravilnik sprejme delavski svet. Postopek, v katerem nastajata samoupravni sporazum in samoupravni splošni akt (pravilnik), pa je enak — priprava osnutka, določitev predloga na DS, javna razprava na zborih delavcev, pa tudi pismena izjava o tem, da delavec z aktom soglaša ter ga sprejema. Po različni poti sta omenjena akta po preteku javne razprave le sprejeta:

Samoupravni sporazum — referendum; pravilnik — sklep delavskega sveta TOZD oz. DS. Za akt, ki določa osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo pa velja referendumski način sprejemanja.

Kar zadeva ponovno uporabljen pojem delovno razmerje, moramo

reči, da ni v zvezi z vsebino delovnega razmerja, o katerem smo že v prejšnjem prispevku zapisali, da se ohranja le tam, kjer delavec dela na delovnih sredstvih v privatni lasti. Kajti družbena narava proizvodnih sredstev v osnovi odpravlja odnos delavec — delodajalec, saj smo v omenjenem primeru »delodajalec« vsi, ki že delamo, novi delavec pa z nami le združi svoje delo. Ali drugače povedano, pojem delovno razmerje se uvaja kot ožji izraz za nekatere pravice, obveznosti in odgovornosti v medsebojnem razmerju, slednje pa se širi tudi na področje ekonomskih odnosov — ustvarjanje in delitev dohodka.

Ustavni pravici dela in svobodne izbire dela sta prav gotovo bistveni pravici občana in delavca, zato je razumljivo, da tudi nova zakona dokaj podrobno določata način njune uresničitve. Za vse, ki želijo skleniti delovno razmerje ali želijo opravljati drugo delo, pa velja splošna zakonska zahteva: občan, ki želi delati, ali delavec, ki želi menjati dotedanje delo, morata izpolniti splošne in posebne pogoje, ki so pogoj za uspešno delo. Splošni pogoj pomeni ustrezno starost (najmanj 15 let) in zdravstveno (psihofizično) zmožnost za delo. Starost ugotovi kadrovska služba na podlagi uradne listine, zdravstveno zmožnost pa zdravstvena služba — dispanzer za medicino dela. Psihofizične pogoje za varno in uspešno delo določimo sami ter jih sporočimo zdravstveni službi, katera uradno ugotovi, ali ima kandidat za zaposlitev ustrezno zdravstveno zmožnost za predlagano delo. Posebne pogoje določimo sami s samoupravnim splošnim aktom. Ti pogoji so:

— strokovna izobrazba (poklicna šola, štiriletna srednja šola, višja, visoka šola...) določenega poklica (talilec, strugar, inženir, ekonomist...),

— stroka (kovinarska, strojna, metalurška, elektro, ekonomska, organizacijska...), smer (tehnoška, konstrukcijska, finančna, kadrovska...),

— delovne izkušnje, izražene v letih, in sicer delovne izkušnje nasploh, v stroki oziroma na enakih ali podobnih delih,

— družbenopolitična aktivnost in moralnoetične lastnosti. Ta pogoj ni enak za vsa dela, marveč je odvisen od zahtevnosti del. Za kandidata, ki bo vršil funkcijo vodenja, so npr. pomembne tudi moralnoetične lastnosti, prav tako na delih v komerciali, v finančah, ali pri izvrševanju kadrovske funkcije in podobno.

Družbenopolitična in družbena aktivnost pa naj ne bi bila le odlika, temveč splošna lastnost vseh, ki sklenejo ali so že sklenili delovno razmerje ter je pogojena z naravo našega družbenega sistema.

Samoupravni splošni akt, s katerim bomo v bodoče določili omenjene pogoje za uspešno delo, se bo imenoval: **razvid del oziroma nalog**. S tem bo odpravljena sedanja sistemizacija delovnih mest in delovno mesto nasploh. Razlika med delovnim mestom in

delom oziroma nalogami je vsebinska. Če smo doslej kot delovno mesto pojmovali stroj ali napravo ter smo nanj »privezali« delavca z odločbo (šifra, naziv), bomo v bodoče opisali vsebino istovrstnih del, ne glede na to, kje se v temeljni organizaciji lokacijsko izvajajo. Na ta način bo zagotovljena večja prožnost in gibljivost delavca v okviru istovrstnih del oziroma nalog ter ne bo vezana niti na sklep pristojnega samoupravnega organa niti na odločbo. Da se razumemo: gre za gibljivost v okviru del, za katera se zahteva enaka strokovna izobrazba in delovna zmožnost. Npr.: strugar za zahtevna dela bo taka dela moral opravljati kjerkoli v temeljni organizaciji, četudi se vršijo na recimo 10 strožnicah. Kateri od strugarjev bo lahko opravljal bolj ali manj zahtevno struženje, pa ni odvisno le od strokovne izobrazbe

(spričevala), temveč od delovnih zmožnosti, katere pomenijo z delom pridobljeno strokovnost, razvite spretnosti, psihofizične sposobnosti, uspešno opravljanje del predem, trajno funkcionalno izobraževanje in doseženi delovni uspeh. Način in metode ugotavljanja delovnih zmožnosti bomo šele določili v bodočem pravilniku o delovnih razmerjih.

Naj tu le spomnimo, da smo v železarni že pred mnogimi leti v t. i. tretjo vrsto struženja glede zahtevnosti razvrstili struženje osi, zobnikov, jermenic, ležajev, puš, diskov itd. na določeno toleranco in zahtevano kvaliteto obdelane površine. V nadaljevanju so bile našteje struženice, na katerih se je omenjeno struženje izvajalo. Vsaj nakazana pot za pripravo bodočega razvida del oziroma nalog je prav gotovo v tej smeri.

Milan Zafošnik

ZAKAJ SMO PROTI POVEČANI PARTICIPACIJI ZA ZDRAVSTVENE STORITVE

Stališča delavcev, s katerimi se podaja ugotovitev, da je bila v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih železarne v času od 12. do 26. decembra 1977 javna razprava na delovnih skupinah o predlogu samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva občinske zdravstvene skupnosti Ravne na Koroškem.

Stališča in pripombe delovnih skupin za posamezno temeljno organizacijo in delovno skupnost je verificiral pristojni delavski svet. Pripombe in stališča delovnih skupin oziroma po verifikaciji pristojnega delavskega sveta temeljne organizacije, delovne skupnosti so naslednje:

— Predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva se sicer v celoti ne zavrača, zavrača pa se predlog o povečanju sedanje in uvedbi novih participacij.

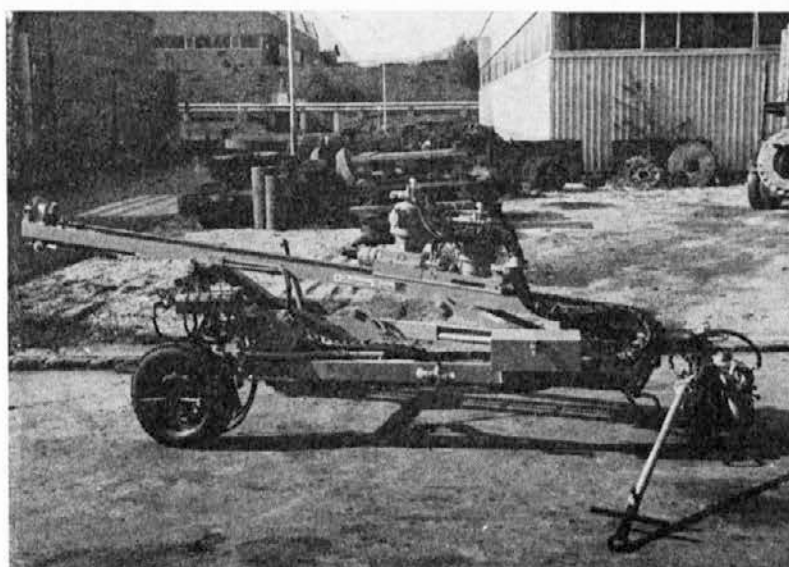
— Iz predloga o predvidenem zbiranju sredstev iz povijanja

participacije oziroma z uvedbo novih ni jasno razvidno, kako se bodo, in za kaj bi se ta sredstva uporabljala in ali se bodo uporabljala racionalno.

— Povečanje participacije in uvedba novih bi verjetno vplivalo na zmanjšanje oziroma skrajšanje bolniškega staleža. Zanesljivo pa bi imelo to za posledico povečanje daljših bolezenskih odsotnosti z dela.

— 50-odstotno sofinanciranje direktnega plačevanja zneska participacije za zavarovance, ki prejema otroški dodatek, bi povzročilo neprizadevnost za doseganje večje storilnosti, kar je v nasprotju z načeli delitve osebnega dohodka po vloženem delu in ni v skladu z zakonom o združenem delu. Na račun zmanjšane storilnosti na delu bi se še povečal interes za pridobivanje nadzorovanega in s tem neodbadvenega dohodka.

Če je potreba po povečanju sredstev, se naj bi ta ugotovila

Vrtalna garnitura

s primerjalno analizo ter primer-
no utemeljila. Naj bi se raje
eventualno povečala prispevna
stopnja za zdravstveno varstvo od
sedanje 7,9 na 8%, kot pa da se
poviša sedanja in uvedejo nove
participacije.

— Tudi v zdravstvu se mora
pričeti uvajati racionalizacija
uporabe sredstev in dela ter do-
slednejša delitev dela. Sedanji
način ravnanja zdravstvenih de-
lavcev s pacienti zasluži kritiko.

— Med obvezno obliko zdrav-

stvenega varstva je treba vklju-
čiti zdravljenje nesreč pri delu in
poklicnih bolezni, alkoholizma in
narkomanije, epilepsije in zdrav-
stvenega varstva v socialnih za-
vodih.

— Podpirajo se pripombe in
stališča, ki so jih delegati Zele-
zarne Ravne podali na 13. seji
skupščine občinske zdravstvene
skupnosti na osnutek sporazuma.

Zbral in uredil:

Franc Leskošek

DOSEDANJE PRIPRAVE NA LETOŠNJE VOLITVE

Volitve v družbenopolitične skupnosti in SIS v vseh temeljnih
skupnosti bodo marca letos. Družbenopolitične organizacije v naši ob-
čini se nanje že precej časa pripravljajo. Tako so do sedaj izvedle že
vrsto postopkov, s katerimi so pripravile vse pomembno za volitve. Že
v letu 1976—77 so družbenopolitične organizacije in samoupravne
skupnosti ocenjevale dosedanje delovanje delegatskega sistema v ob-
činski skupščini, SIS in krajevnih skupnostih. Družbenopolitične or-
ganizacije in organi skupščine pa so se na podlagi prehodnih ocen
dogovorili o dopolnitvah statuta občinske skupščine, ki je v tem času
v javni razpravi.

V preteklem letu pa so že konkretno pristopili k pripravam po-
stopkov za izvedbo volitev. Tako so organizirali posvet s tistimi druž-
benopolitičnimi funkcionarji, ki bodo vodili in izvedli volitve. Na tem
posvetu so se tudi dogovorili o izdelavi ocen delegatskega sistema zno-
traj TOZD in KS. Dogovor pa je tudi potekal o časovnem postopku
evidentiranja. Postopek je namreč bil opredeljen po kadrovskih me-
rilih, načinu evidentiranja in postopek samega popisa.

Tako je po končanem postopku evidentiranja razvidno naslednje,
v občini Ravne imamo evidentiranih kar 7910 možnih kandidatov za
skupščine družbenopolitičnih skupnosti in SIS. Med njimi je 1758 mla-
dih, 2823 žena in 891 članov ZK. Ob tem pa še posebno velja poudari-
ti, da se struktura evidentiranih možnih kandidatov ujema s strukturo
delovnih ljudi v občini. Za primer naj navedemo, da je evidentiranih
32 odstotkov žena iz TOZD za možne kandidate, zaposlenost žena v
TOZD pa je prav tako enaka tem odstotkom.

Na razširjeni seji predsedstva OK SZDL s predsedstvom občinske-
ga sindikalnega sveta Ravne, ki je bila 11. januarja, pa so se že pri-
pravili vsi potrebni dokumenti za izvedbo občinske predkandidacijske
konference, ter rokovnik opravil za vse postopke za izvedbo volitev.

Na razširjeni seji je beseda tekla tudi o vsebini političnega poro-
čila o pripravah na letošnje volitve. Med drugim je tudi bilo rečeno
od delegatov o možnih kandidatih za vodilne skupščinske funkcije. Ta-
ko naj bi ponovno vodil občinsko skupščino občine Rudi Vrčkovnik iz
Mežice, izvršni svet skupščine magister Gvidon Kacel in družbenopo-
litični zbor Milka Pogačar z Raven.

F. Rotar

Spregledane rezerve

Nešteto krat je v časopisih in
drugih sredstvih javnega obve-
ščanja bolj ali manj kritično iz-
postavljena stanovanjska proble-
matika, pa milijoni potiskanih
vrstic še vedno niso prebudili
spečih tovarišev, ki jim je dolo-
čeno, da se s tovrstno problema-
tiko spoprimejo in jo rešijo. Se-
veda je jasno, da je ne morejo
rešiti prek noči, bi pa najbrž mo-
rali pokazati malo več volje in
zagnanosti, četudi bi uspeh kdaj
pa kdaj iz objektivnih razlogov
izostal. Nič čudnega ni, da pre-
cej pasivno delo pristojnih orga-
nov, ki včasih spominja že na
nesposobnost, v glavnem opažajo
in kritizirajo najbolj prizadeti,
se pravi, tisti del delavskega raz-
reda, ki na svoji koži stanovanj-

sko problematiko občuti — to pa
so predvsem mladi ljudje in tisti
v slabšem ekonomskem in social-
nem položaju.

Razumljivo je, da je ob nenadni
močni razvejanosti našega siste-
ma težko dojemati tekoče stvari.
Dosti težje je torej iskati oz. po-
iskati nove recepte, ki bi vsaj
približno zagotavljali večjo zado-
voljnost in omejili nerganje. V
eni od letošnjih številc DE LA
sem prebral, da so rezerve oz.
možnosti za hitrejšo reševanje
omenjene problematike v soude-
ležbah (participaciji) pričakovalec
stanovanj. Nočem izpodbijati
te ugotovitve, ki ponuja eno od
možnih variant, kako hitreje gra-
diti in s tem hitreje reševati na-
kopičene vloge.

Zdi se mi, da bi v današnji si-
tuaciji morali posegati tudi po
drugih, za pričakovalce stanovanj
sprejemljivejših variantah, od
katerih imam nenehno v mislih
tisto o racionalnejšem gospodar-
jenju z že obstoječimi stanovanji.
Pravzaprav bi lahko preverili
možnosti o izdelavi takšnega do-
kumenta, ki bi po vsebini ob vseh
zakonih, sporazumih in dogovorih
točneje opredeljeval, koliko pro-
stora rabi državljani SFRJ za
normalno življenje. Saj to že
imamo — boste rekli. Drži, ven-
dar drži samo za tiste, ki uveljav-
ljajo pravico do uporabe družbe-
nega stanovanja, mnogo bolj
racionalno pa bi bilo, če bi iskali
tam, kjer so, med tistimi uporab-
niki stanovanj, ki že leta in leta
žive v prevelikih stanovanjih.

Samo v naši občini je toliko
zanimivih primerov, da nam niti
ni treba segati prek njenih meja,
če hočemo ilustrativno prikazati
njihovo težko vsebino. Dogaja se,
da zakonca, ki so se jima otroci
poročili in odselili v svoja stano-
vanja, kraljujeta v dvo, tri ali
večsobnem stanovanju, ali pa po-
samezni državljani uporabljajo
kar po dve stanovanji, od katerih
je eno morda v drugi občini.
Prav tako se dogaja, da šest ali
veččlanska družina (včasih se-
stavljena iz več generacij ali
družin) prebiva v eno ali dvo-
sobnem stanovanju.

Ko te združene primere ocenju-
jemo, nas bi skorajda morali spom-
injati na anarhijo, na neurejeno
politiko — na malomeščanstvo.
Lahko bi dejali, da je socialni-

stični sistem samoupravljanja za
vse državljane SFRJ in ne le
tiste s privilegiji, da so se v NOB
borili tudi tisti brez privilegijev
zato, da bi zgradili urejen in do-
ber sistem, ki nam dan današnji
ob mnogih spodrseljajih uhaja
med dlanmi.

Zanimivo se bi bilo seznaniti s
kitajsko modrostjo pri reševanju
stanovanjske problematike, če-
prav njihov način pri nas niti od
daleč ne bi bil sprejemljiv, pa bi
iz njega vendar lahko izvlekli kaj
otipljivega. Državljanu LR Kitaj-
ske menda z zakonom pripadajo
dve sobi s skromno kvadrato. Si-
cer več tako ali tako ne potre-
buje, ko je ves dan na delu; pri
nas so potrebe seveda bistveno
drugačne — večje. Pa vendar —
po zakonu določen maksimum in
z davčnimi obremenitvami obte-
žen višek bi močno pripomogla k
racionalizaciji. Drage — nepo-
trebne kvadratne metre bi upo-
rabniki stanovanj najbrž prav
radi zamenjevali za poprečna
ustrezna stanovanja. S takšnim
načinom pa bi tudi velikim dru-
žinam v pretesnih stanovanjih
omogočili hitreje urediti večino
družinskih nesoglasij, ki v tak-
šnih pogojih nastajajo.

Najbrž moje razmišljanje ne
more ničesar spremeniti v zdaj-
šnji situaciji in tega tudi ne že-
lim, prav pa bi bilo, da bi organi,
za katere smo se zavestno odlo-
čili, pokazali več domiselnosti in
volje do dela, za katerega jih
dobro in redno plačujemo.

Stane Bodner

ZAŠČITNO CEPLJENJE PROTI TETANUSU

Tetanus je še vedno, kljub na-
predkom v medicini, bolezen, ki
povzroča izredno visoko umrlji-
vost.

Povzročitelj tetanusa (otrpn
krč) je bacil, ki živi povsod, kjer
je prah (vrtna zemlja, cestno bla-
to, v konjskih in govejih iztreb-
kih). V človekovo telo pride sko-
z umazano rano. Potrebne so po-
sebnosti okoliščine, ki omogočajo
bacilom, da se razmnožujejo v rani.
To jim je najlažje, če so tkivne
poškodbe obsežne in če je v rano
prodrli kak tujek (obodnine); ba-
cili tetanusa so namreč potrebna
nekakšna zakotja v rani, da bi
lahko živeli, ker sodijo med tiste
bakterije, ki živijo predvsem brez
kisika. Če se tedaj naselijo v tkiv-
nih razbitinah rane in se razmno-
žujejo tu, se več ne selijo naprej
po telesu, pač pa se njihova
strupnina vzpenja vzdolž po živ-
cih do hrbtne mozga in naprej
do živčnih središč v možganih,
kjer povzroča bolezensko stopnje-
vano zdražljivost. Tako nastanejo
bolezenska znamenja otrpnega
krča, ki se pokažejo 6—14 dni po
okužbi! Najprej začuti bolnik rah-
lo trganje in povečano napetost v
mišicah, ki so blizu poškodbi; mi-
šice tilnika, hrbta in trebuha so
bolezensko napete, tako da se bol-
nik nazadnje samo z zatiljem,
zadnjico in petami še dotika po-
stelje. Poleg teh trajnih krčev na-
padajo bolnika še posamezni krči.
Krči popuščajo v snu in v omami.
Pogosten zapletek otrpnega krča
je pljučnica. Otrpni krč je zelo
huda infekcijska bolezen. Čim

krajši je čas med okužbo in iz-
bruhom prvih bolezenskih zna-
menj, tem hujši je nasploh potek
bolezni. Zato si moramo prizade-
vati, da uvedemo profilakso tetanusa
v najširšo splošno rabo. Te
zaščite naj bo deležen sleherni de-
lavec oziroma občan.

Cepljenje izvajamo s cepivom —
anatoksin, ki ga vzbrizgamo s pi-
štolo na komprimiran zrak v ra-
mensko mišico dvakrat po 0,5 cm
v razmaku enega meseca. S tem
dosežemo tvorbo protiteles v or-
ganizmu, ki omogočajo popolno
zaščito pred boleznijo v obdobju
5—10 let. Po petih letih osebe re-
vaktiviramo (ponovno cepimo) z
eno dozo 0,5 cm.

Zaščitno cepljenje bi izvajali v
železarni Ravne v mesecu marcu.
Točen razpored po obratih, čas in
dan bomo objavili prek razglasne
postaje, obvestil na oglasnih des-
kah.

Naj ob tej priložnosti povemo,
da smo zaščitno cepljenje proti
gripi izvedli kar v zadovoljivem
številu — precepljenost nad 60%.
Morda bi bil uspeh še boljši, če bi
vsi delavci, ki delajo v 4. izmeni,
bili obveščeni, po mnenju nekate-
rih. Pri tem pa moramo poudariti,
da so bila obvestila pravočasno
oddana, le prebrati jih je bilo
treba.

Glede zaščitnega cepljenja proti
tetanusu pa naslednje: cepljeni
naj bodo vsi delavci, zato potre-
bujemo več razumevanja vseh,
tudi vodstvenega osebja.

T. S.

O knjigah s svetlejši plati

Kriza knjige?

Veliko je že bilo izrečenega in zapisanega o žalostni usodi knjige na Slovenskem, o krizi naše založniške in knjižničarske dejavnosti. Lanskoletni mesec knjige je bil povod za bolj ali manj črnogleda sklepanja o družbeni vlogi knjige. Ta »tragična« usoda naj bi bila zapečatenata v skladiščih založniških hiš in na policah knjižnic. Kresala so se mnenja, oblikovali načrti in sklepi, kako bi povečali zanimanje bralcev za dobro in potrebno knjigo in jih v čim večjem številu privabili v knjižnice. No, mesec knjige je za nami; trenutna aktualnost in angažiranost »vroče teme meseca« se je izgubila. Marsikateri, še tako vestno in prizadeto sestavljeni članki in referati bodo izgubili svoj dejaven pomen in ostali samo še arhivski zapisi nekega stanja, ker pač **ne bodo uresničeni!** Čez leta bo morda kak vesten arhivar otrešel prah z njih in ob urejanju gradiva mimogrede prebral, da kriza našega založništva ni v tem, da naše knjižnice odkupujejo samo 5% letne knjižne produkcije, da knjižnice niso v krizi, pač pa je v krizi politika delitve namenskih sredstev za kulturo itd.

Ali je knjiga pri nas res v krizi in ali načrti ostajajo zgolj neuresničeni zapisi nekega dogajanja?

Svetli obeti v občini Ravne na Koroškem

Tehtnost in veljavnost imajo torej **uresničeni načrti in sklepi**. Namen tega članka pa je, da opozori in se v imenu vseh koroških knjižničarjev zahvali za dragoceno pobudo kulturne skupnosti Ravne. Dne 28. decembra 1977 je namreč kulturna skupnost s svojim predlogom valorizacije finančnih načrtov za leto 1977 uspela z delegatskim sistemom na seji zbornega društva (v okviru 21. skupne seje vseh zborov skupščine občine Ravne na Koroškem) izglasovati pomembno zmago dobri knjigi v priid, hkrati pa je bilo to sklepanje tudi zaupnica vse večjemu uveljavljanju delegatskega sistema odločanja.

Stališče, ki ga je zastopala kulturna skupnost, je bilo tako: »Da bi kulturna skupnost Ravne na Koroškem lahko zagotovila normalno izvajanje programa na področju prednostnih programov (materialni položaj knjige in knjižničarstva; gledališke in mladinske kulturne umetniške ustvarjalnosti) in ob upoštevanju realnih možnosti, bi za leto 1977 potrebovala naslednja dodatna sredstva:

— za nakup knjig	Dinarjev	210.000
— za osebne dohodke knjižničarjev		123.000
— za dejavnost kulturnoumetniških skupin		160.000
Skupaj:		493.000

Dodatna sredstva se bodo zagotavljala iz presežka dohodka kulturne skupnosti, ki bo dosežen na zbirnem računu iznad nominalne vrednosti plana kulturne skupnosti za leto 1977.«

Natančnejša razdelitev sredstev za knjižnice je taka:

ZA NAKUP KNJIG	
a) študijska knjižnica	80.000
b) splošnoizobraževalne knjižnice	130.000
Skupaj:	210.000
ZA OSEBNE DOHODKE KNJIZNICARJEV	
a) študijska knjižnica	98.000
b) splošnoizobraževalne knjižnice	25.000
Skupaj:	123.000

Knjižnice v naši občini (Koroška osrednja knjižnica — študijska knjižnica — Ravne na Koroškem in deset splošnoizobraževalnih knjižnic: Podpeca, Žerjav, Črna, Mežica, Prevalje, Leše, Ravne, Strojnska Reka, Sentanel, Kotlje) naj se torej materialno krepijo, tedaj bo šlo bolje tudi knjigam in založniški dejavnosti! Samo z večjimi materialnimi stroški bomo namreč lahko uspešno spremenili način dela v knjižnicah. Stimulirati moramo delo knjižničarjev, delo s bralci. Z dovolj strokovno usposobljenim kadrom in brez finančnih težav pri nabavljanju dobre in potrebne literature bodo knjižnice lahko uspešno in smotrno opravljale in opravile svojo dejavnost posebnega družbenega pomena. Kakšno korist pa imamo od knjig, ki stojijo nedotakljive in »svete« v mrtvem fondu narodne kulture! Arhivske funkcije knjig še ne

moremo in ne smemo enačiti s kulturo v pravem pomenu besede! V knjigah je res skrita duhovna moč, toda ta moč tiskane besede se udejani samo tedaj, ko knjiga postane živa, se v rokah bralca ponovno udejavanja in preneha biti mrtvo tiskano blago in zgolj ekonomski faktor v komercialnem sistemu založništva.

Delovni ljudje v naši občini so pobudo kulturne skupnosti sprejeli, pretehtali in pooblastili svoje delegate, da s svojim »da« pripevajo svoj delež še k eni veliki zmagi knjige in dajo tistemu, ki oživlja duhovno moč knjige (knjižničarju torej!) večjo možnost strokovnega izpopolnjevanja; tistim, ki knjižno bogastvo uporabljajo (bralcem in s tem tudi sami sebi!) pa veliko širše možnosti, da se dobra knjiga v njihovih rokah udejavanja in podaljšuje svoje in njihovo kulturno življenje.

Dve, tri besede o trenutni prostorski stiski

Fond študijske knjižnice se kljub razmeroma skromnim dosežkom finančnim sredstvom iz leta v leto večja; v dveh letih bo dosegel in presegel število 100.000. Letni prirastek je 6000 do 7000 bibl. enot. Tak prirastek pa vsako leto zahteva skoraj 300 metrov novih polic! Prostori v knjižnici: bralnica, knjižni salon, arhivi in magacini pa se že sedaj dušijo od tesnobe. In ta tesnoba bo z vsakim letom večja, z njo pa onemogočeni sodobni sistemi poslovanja in boljšega pridobiva-

nja novih bralcev. Prost pristop, ki je v današnjih razmerah že nujnost, bo tako polagoma opešal tudi v tistih prostorih, kjer je bil do sedaj še mogoč (marksistična bralnica, enciklopedije, Kuharjeva in Paradiževa bralnica). Zaprt sistem knjižničnega dela pa danes ne pelje nikamor!

Obetajo se možnosti, da se bo (recimo) glasbena šola kdaj selila v svoje prostore; da bodo urbanisti začeli poslovati v svojih novih prostorih. V teh obetih pa že tiči upanje knjižničarjev, da bodo ti prostori uspešna in odlična rešitev sedanje stiske. (Za dol-

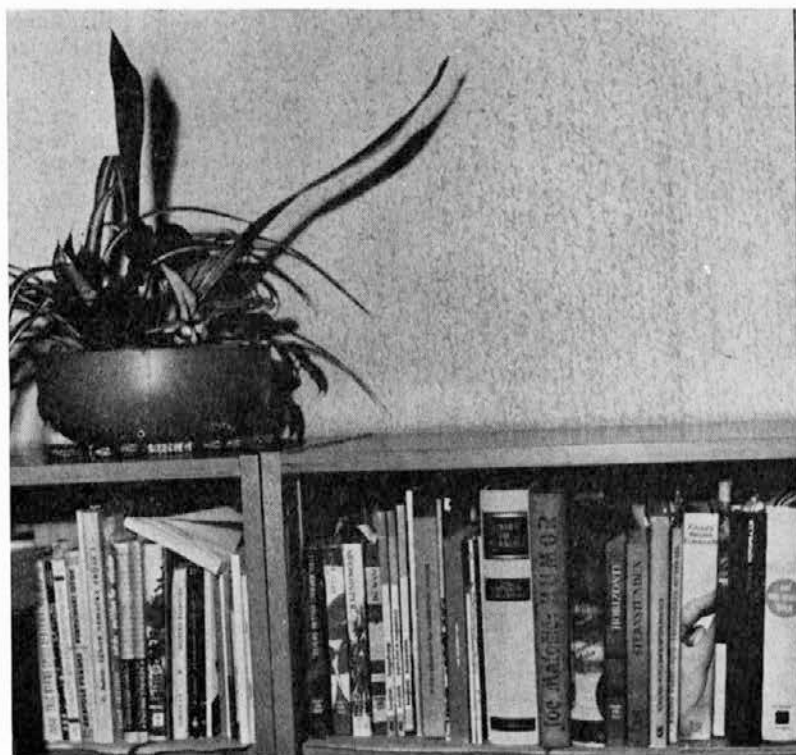
(Nadaljevanje na 14. str.)

DRUŽBA IN KNJIGA

Družba in knjiga — obe sta zgodovinski kategoriji, kar pomeni, da sta se pojavili na določeni stopnji človekovega razvoja. Skozi zgodovino človeštva je bila knjiga domena vladajočega razreda. Sužnji, tlačani, proletariat (v kapitalizmu) — zanje je bila knjiga abstrakten pojem brez vsakršne vrednosti. Šele proletarska revolucija je dala geslo: »Znanje je moč«. Dejansko pa to še ni pomenilo nobenega hlantanja po knjigah. Kaj še, saj še pisati niso znali. Zato si je knjiga počasi utirala pot med delavstvo, še počasneje posegala v umnost preprostih, samo dela in pokorščine vajenih ljudi. Če bi npr. »ludisti« imeli vsaj malo več kot osnovno izobrazbo ali pa tudi samo to, bi ne ravnali, kot so, bi beda in izkoriščanost proletariata v Angliji in drugod ne bila tako strahotna, kakor je bila. Neizobraženost je torej ena najhujših šib človeštva glede na posledice. Kdor misli, da izobrazba ni potrebna slehernemu normalnemu človeku, ta ne le zanika osebnostni razvoj, ampak s tem tudi zagovarja izkoriščanost človeka, namreč, kakor je v neznanju in nevednosti človek šibak, toliko močnejši je, če je oborožen z znanjem.

Za družbenoekonomsko formacijo, kot je samoupravna marksistična skupnost, pa je knjiga postala nepogrešljiva. Samoupravljanje brez knjige preprosto ni možno. Vprašanje pa je, kako se samoupravno normativno in družbenopolitično organizirati, da bo dobra knjiga hitreje postala gibalna sila združenega dela. Teoretična izhodišča in načelne rešitve so jasne, vendar pa to še ni akcija, ki pa je vsekakor nujna. Neizpodbitno res je, da postaja knjiga nujna potreba družbenega razvoja. Toda, ali smo jo pravilno ovrednotili? Kajti knjiga je vselej brezkoristna, pa če je še tako dobra, dokler se na njej nabira le prah, dokler od nje nimamo odnosa, in ne spoznamo, da daje konkretno znanje. Vzrok za ne branje ni v pomanjkanju časa, pač pa v vrednotenju knjige. Kakor hitro bomo knjigo ovrednotili kot nujno potrebo za našo eksistenco (kot je to npr.: oblačenje, hrana, stanovanje), bo to bistven prispevek k celovitosti človeka, višja stopnja odnosa človeka do sveta itn. Steinberg namreč pravi: »Sodobni bralci ne bero, da bi pobegnili pred svetom, ampak da bi v njem bolje živeli.«

Z. Strgar

Zmeraj pri roki

(Nadaljevanje s 13. str.)

go bi radi uredili možnost prostega pristopa tudi iz tistega gradiva, ki je sedaj zaprto v tesnih arhivih in magacinih. Moderno opremljena časopisna bralnica s prostim pristopom bi pomenila še korak naprej v sodobnem razvoju naše knjižnice!

Res je: novi prostori vsega ne bodo rešili. Največ bo še naprej odvisno od pravilne politike izgrajevanja naših knjižnih fondov

in uspešnega pridobivanja novih bralcev, toda v prostorsko izboljšanih razmerah bo uspešno delo veliko olajšano. Zelimo in upamo, da bodo tudi to težavo naše knjižnice delovni ljudje uvideli in spet izrekli svoj »da«, če se bo v bližnji prihodnosti odločalo o še eni veliki pridobitvi našega kraja in občine Ravne na Koroškem kot celote.

Hvala jim vnaprej!

Miroslav Osojnik

S KNJIŽNE POLICE

IZVIRNA DELA

Janko Jarc, Partizanski Rog, monografija. ZO. Mb., 380 str., 360 din.

Svojo monografijo začenja Jarc z opisom Roga in zgodovino krajev, ki se zemljepisno nagibljejo k temu pogorju. S skrbnim in natančnim delom mu je uspelo orisati zgodovinsko dogajanje na Rogu med vojno, kjer je bilo osrčje našega narodnoosvobodilnega gibanja, sedež političnega in vojaškega vodstva.

Daniilo Lokar, Timove igre, novele. CZ. Lj., 157 str., 100 din.

V knjigi so zbrane najnovejše neobjavljene novele. S tem je avtor opozoril na svojo ustvarjalno silo, na živ, mladostno neskaljen pogled na ljudi in okolje svojega kraja.

Blaž Lukan, Pesem in pesmi, pesmi. MK. Lj. 84 str. 39 din.

Gre za prvenec pripadnika najmlajšega slovenskega rodu. Lukan je pokazal čut za sodobno pesniško izreko, vsebinsko pa je podoben sodobnikom, pri katerih pa vendarle gre za samosvojest učinkovanja.

France Vardjan, Sodobne oken-ske in balkonske rastline, priručnik CZ, LJ. 350 str. 285 din.

Knjiga obravnava vzgojo in nego tistega cvetja, ki nam lepša stanovanja. Upošteva realne možnosti slovenskega trga glede semen in okrasnih rastlin, prilagojena je potrebam naših ljudi in bo v pomoč vsem, ki imajo radi cvetje.

Cankarjeva založba je izvedla anketo, katere namen je bil ugotoviti, kaj si bralci najbolj želijo. Anketiranci so izbrali med naslovi iz zbirke Sto romanov. Tako je nastala zbirka »deset romanov«: Miguel de Cervantes, Don Kihot; John Steinbeck, Vzhodno od raja; Dostojevski, Bratje Karamazovi; Stendhal, Rdeče in črno; Rabindranath Tagore, Dom in svet; Hermann Hesse, Stepni volk; James Jones, Od tod do večnosti; Honoré de Balzac, Zgubljene iluzije; Tolstoj, Vojna in mir.

Celotna zbirka je lepo opremljena, knjige so vezane v umetno usnje, cena je 2.350 din.

(Po Knjigi 77)

MIRKO PETRIČ

Dragi Mirko!

Število tvojih prijateljev, znancev in sodelavcev, ki so ta trenutek prisotni ob tvoji krsti, izpoveduje, da se od nas poslavljáš kot priljubljen, iskren in spoštovan sodelavec. Naštete vrline so prav gotovo pogojene s tvojo pestro preteklostjo. Bil si med tistimi, ki jim zadnja svetovna vojna ni prizanesla ter te je potegnila v svoje valove in vrtince. Z vsakdanjim bojem, spremljanim z vojnimi grozotami in strahotami se je koval tvoj značaj, predvsem pa nacionalni ponos. Svojo narodno pripadnost si pokazal aktivno z vključitvijo v NOB ter se skupaj z mnogimi drugimi že v vojnem času boril za lepši jutrišnji dan, tj. za svobodo, za mirno življenje ter današnjo blaginjo.

Po končani vojni vihuri si se plodno in delavno vključil v izgradnjo naše porušene domovine ter pomagal zdraviti vojne rane. Ustvaril si si svojo družino z dvema sinovoma in hčerko. Znal si tiho in uspešno premagati tudi svoje družinske probleme, s tem da si spravil h kruhu vse svoje otroke. S tem trenutkom bi naj nadaljeval ustvarjanje za svojo lastno boljšo prihodnost ter za ženo, s katero sta skrbeli in vzajemno vodila urejeno in iskreno zakonsko življenje.

Mirko Petrič

Dragi Mirko! Z vključitvijo v naš kolektiv TRO leta 1959 se je za tebe pričela nova etapa tvoje življenjske poti. Naše takratno podjetje je bilo v svojem nadaljnjem razvoju na razpotju ter pred odločitvijo, ali ostati pri obstoječi stopnji razvoja ali kreniti drugo, tj. novo pot. Odločitev je padla za nadaljnji razvoj. S posebnim, samo tebi značilnim čutom za ustvarjanje in sodelovanje, si se zelo uspešno in aktivno vključil v naša načrtana in nova snovanja. Vsem nam si bil za svetel vzor. Nikoli nisi štedil s prostim časom ob navadnih delovnih dneh, ponoči, ob nedeljah in praznikih. Skratka, tako ti, kot tvoje tokratno delovno mesto sta ob vsakem momentu in potrebi rahločutno znala prislusniti utripu takratnih potreb v proizvodnji rezalnega orodja.

Tvoja bolezen in s tem delna fizična sposobnost sta te prisilili, da si moral, čeprav nerad, menjati svoje delo, ki si ga prav tako vestno in z uspehom opravljal. Dragi Mirko, takega smo te spoznali in poznali. Zato je vrzel, ki si nam jo naredil s svojim slovesom, toliko bolj velika in bridka. Nimamo dovolj bogatega besednega zaklada, da bi lahko izrazili svojo iskreno zahvalo za vsa tvoja dobra dela. V skromen dokaz za to iskrenost naj bo današnja prisotnost velikega števila tvojih prijateljev ob tem trenutku, ko se težko poslavljajo od tebe in te želijo spremljati na tvoji zadnji poti.

Naj ti bo lahka koroška gruda!

Sodelavci TRO

Če je kmet lovec in lovec kmet

Že nekajkrat sem nameraval napisati in opozoriti na izginjanje nekaterih vrst živali, ki je zadnje čase vse bolj očitno, pa se nisem čutil poklicanega. Sedaj pa me je k temu spodbudil članek »Narava kmet in lovec« (prim. IF 28. 12. 1977, str. 17). Ne da bi se sedaj čutil bolj poklicanega, ampak me je vsebina tega članka nekako zabolela, čeprav ne spadam med lovce, živim pa na kmetih. Prve vidim enkrat ali dvakrat na leto, ko je množičen lov ali »jaga«, kmete pa vsak dan srečujem pri delu, v lesu in poznam njihovo skrb za naravo.

Iz omenjenega članka lahko nekdo, ki na primer živi v mestu in se s svojim jeklenim konjičkom odpelje vsak drugi vikend v naravo, sklepa, kako smo lovci skr-

bijo za divjad, ti grdi kmetje pa jo s kosilnicami množično uničujejo. Pisec članka piše: »Veliko divjadi pogine tudi pod kosilnicami in od roke brezobzirnih vsiljivcev, ki uničujejo gnezda in mladiče vseh vrst divjadi...« in »kmetje bi morali biti pri košnji bolj pazljivi«. Nato pa obtožuje: »Kdo je spet vsega tega kriv? Kriv je človek.« Ni treba biti posebno bister, da je ta človek tukaj mišljen — kmet!

Bistvena razlika je obtožiti kmete kar tako na splošno in počez, ali pa povedati ta in ta tako ravna. Tega pisec ni upošteval, zato lahko nepoučeni sklepamo, da vsi kmetje množično uničujejo divjad, le lovci skrbijo zanjo. Kmete iz svoje okolice dobro poznam (Dolga brda), a ne poznam primera, da bi kdo brezobzirno uničeval divjad. Prav nasprotno! V okolici po gozdu je nekaj krmišč, ki jih oskrbujejo prav kmetje, ki so obenem tudi lovci: Ober, Košakov Luka, Zmes in kar trije Gerdejevi. Pavel, ki je invalid, pa ga to ne ovira, da ne bi skrbel za divjad. Večkrat ga srečam, ko je na obhodu po lovišču ali pa se oglasi pri nas, a nikoli ni imel s seboj plena. Toda ne zato, ker ne bi zadel, temveč ker skrbi za živali. Podobno tudi drugi. Ta ali oni se včasih res pritožuje da mu je divjad uničevala pridelek, pa je takšno tarnanje bolj iz navade, ne toliko zares, na tihem pač vsakdo privoščiti tudi srnam in zajcem, če že ne pečenke, pa vsaj mladi fižol in zelje, če si ga že ne zaščiti. Najbrž pa se še ni kdaj zgodilo, da bi kakšen lovec prinesel kakšnega zajca ali kos divjačine: »Nate mati, pa še vi poskusite to srno, ki vam je fižol obrala.«

Da bi pa kar takole množično kosili in pobijali mladiče pri košnji, pa lahko trdi le tisti, ki razmer ne pozna, namreč, prej se moreš pripraviti, da te ose ne bodo olepšale, kakor pa na odkritje zajčjih mladičev. V travi gnezdijo miši, čmrlji, redke vrste ptic, seveda tudi fazani, a teh je zelo malo (vsaj v naši okolici), zajci pa so doslej kotili po gozdu. Sicer bi se pa vsakdo razveselil, če bi našel takšno gnezdo, že zato, da pokaže lepote narave tudi otrokom. Ne kaže kar tako na oko trditi, da lahko gnezda in mladiče kar s kosilnico kosiš!

Na eno izmed nedelj v novembru, ko so lovci množično lovili, so dobili enega in edinega zajca. Kakor so pripovedovali, je bila na nekaterih drugih lovih malo boljša bera. Lisic, pravijo, je letos več. Kaj če bi za »porušitev naravnega sistema uravnavanja prirastka« vprašali zvitorepke? Vsakdo, ki vsaj malo ljubi in pozna naravo, lahko to uvidi.

Prav gotovo je vsakdo poklican, da skrbi za živali. Ne le, da se živali nahranijo na kmetovi njivi, marveč da se vrste tudi ohranijo. Tudi ne samo zato, da bodo živali vzrejene za lovčovo puško ali za lonec kakšnega luksuznega hotela, najprej pač zato, da ne bodo naši lesovi pusti in prazni. Žal pa to vedno bolj postajajo. Srno še lahko od časa do časa vidiš, zajca sem videl skozi celo leto samo enega, pa še ta je bil že star, da se je premikal. Veverico sem lahko pokazal svoji štiriletni hčerki v živalskem vrtu v Zagrebu! To se ne dogaja sredi nebotičnikov, marveč sredi gozda. Teh ljubkih živalic, ki si jih še

Okras za vso zimo

REKREACIJA IN ŠPORT

SMUČANJE

Na letošnji tradicionalni prireditvi »Po poteh partizanske Jevlovice« je v Dražgošah nastopilo tudi 50 patrolj enot teritorialne obrambe. Ekipe naše občine je v postavi Dretnik, Karpač, Vidovič, Krajncan, Gregorc, Rožen, Vožič in Šumar osvojila osmo mesto.

Najmlajši koroški smučarji so imeli dve regijski tekmovanji v veleslalomu. V Mežici so bili doseženi naslednji rezultati:

Cicibanke: 1. Pušnik, iz Črne, 2. Luinovič, Mežica.

Cicibani: 1. Žagar, Fužinar, 2. Plesec, Črna.

MI. pionirke: 1. Videmšek, Fužinar, 2. Fužir, Črna.

MI. pionirji: 1. Barl, Slovenj Gradec, 2. Maklin, Fužinar.

MI. mladinke: 1. Lednik, Fužinar, 2. Koren, Fužinar.

MI. mladinci: 1. Stefanovič, Fužinar, 2. Piko, Fužinar.

V Črni pa so se uvrstili takole:

Cicibanke: 1. Pušnik, 2. Srebren, obe Črna,

cicibani: 1. Plesec, Črna, 2. Žagar, Fužinar,

pionirke: 1. Fužir, Črna, 2. Videmšek, Fužinar,

pionirji: 1. Jelen, Črna, 2. Čebulj Fužinar.

V Mežici so tekmovali najboljši slovenski mladinci prehodnega razreda za slovenski pokal. Zmagal je Benedik z Jesenic. Miran Stefanovič je osvojil 11., Rajko Piko pa 16. mesto.

Na Koblji je bilo republiško prvenstvo v salomu in veleslalomu v članski konkurenci. Irena Jež je ponovno republiška prvakinja v slalomu. Z odlično vožnjo je premagala drugouvrščeno Školjevo iz Ljubljane za več kot dve sekundi. Tudi pri veleslalomu je imela do zadnjih vrat veliko

prednost, toda naredila je napako in odstopila.

Pri članih je imel največ uspeha Roman Hözl, ki je osvojil peto mesto v veleslalomu, Andrej Stefanovič pa je bil deseti.

Pri slalomu je osvojil Stefanovič 10. mesto, Jure Potočnik pa dvanajsto.

Na Golteh so se pomerili najboljši mladi smučarji celjskega in mariborskega območja ter Koroške.

Prvo mesto pri mlajših pionirkah je osvojila Mirjam Videmšek v slalomu. Mežičanka Irena Miklave pa je zmagala v veleslalomu v konkurenci mlajših mladink.

Uvrstitve naših pionirjev:

Veleslalom: 2. Boris Maklin, 3. Jani Ažnoh, 7. Dušan Žagar, 8. Pavli Čebulj, in 9. Alojz Potočnik.

Slalom: 3. Boris Maklin, 4. Jani Ažnoh, 7. Pavli Čebulj, 8. Dušan Žagar.

NAMIZNI TENIS

V Ljubljani je bil drugi selekcijski turnir prve in druge republiške selekcije. Med najboljšimi je nastopil tudi Pavič, ki pa je v močni konkurenci osvojil šele 13. mesto. V drugi skupini je osvojil Janežič solidno tretje mesto, na četrto oz. peto mesto sta se med 14 tekmovalci uvrstila Likar in Günter.

V Hrastniku so tekmoval najboljši mladinci. V prvi skupini je nastopilo 12 tekmovalk — med njimi kar pet deklet koroške selekcije. Zmagala je Ojstrškova iz Hrastnika. Naše tekmovalke pa so se uvrstile takole: 2. Barbika Logar, 3. Jana Ačko, 7. Metka Horvat, 8. Jelka Šavc in 10. Ingrid Trbižan.

Na odprtem pionirskem prvenstvu Zagreba je sodelovalo 160 pionirk v konkurenci posameznice in 64 ekip. Med posameznicami se je najboljšo uvrstila Barbika Logar, ki je osvojila peto mesto. V ekipni konkurenci pa je naša ekipa v postavi Logar — Trbižan premagala vse nasprotnice in osvojila prvo mesto. V finalni tekmi sta zmagali proti reprezentanci Luksemburga s 3 : 2.

PLAVANJE

V Trbovljah je bilo tekmovanje za pokal Plavalne zveze Slovenije, na katerem so sodelovali plavalci vseh slovenskih klubov. Med posameznicami je bila ponovno najboljša Maja Rodič, ki je osvojila štiri prva mesta, s tem da je dosegla na 200 m kralj absolutni rekord Slovenije.

Miran Kos je postavil v disciplini 200 m hrbtno nov državni rekord za starejše pionirje. Tomaž Rodič je zmagal na 200 m prsno pred Petričem in Urankarjem.

Pokal Slovenije je osvojil Rudar iz Trbovelj, drugi je bil Kranjski Triglav, tretji pa Fužinar.

Š. F.

OBVESTILO SMUČARJEM

Smučarski klub Fužinar Ravne na Koroškem obvešča ljubitelje smučanja, da je s 1. januarjem prevzel v lastno režijo vlečnico na

Ošvenovem. Vlečnica obratuje vsak dan, razen ob ponedeljkih, in sicer od 9. ure zjutraj do 16. ure popoldne.

fr

KEGLJANJE

Kegljavci Fužinarja, ki so v sezoni 1977-78 uspešno premagali trojno kvalifikacijsko tekmovanje za prvenstvo Slovenije, so tokrat nastopili v Mednem in med dvanajstimi finalisti osvojili deseto mesto.

ATLETIKA

V Beogradu so se pomerili najboljši jugoslovanski tekači na tradicionalnem »Belem krosu«.

Naša edina predstavnikinja Šobrova je nastopila poškodovana in kljub temu med članicami osvojila drugo mesto za Šverčevo iz Velenja.

ODBOJKA

Mladinke in mladinci ravske občine tekmujejo letos po dvokrožnem ligaškem sistemu v obliki štirih turnirjev. Vse tekme bodo odigrane v novi športni dvorani na Ravnah, kjer so postavljena tri igrišča. Ta možnost racionalne uporabe dvorane omogoča, da igra istočasno šest ekip.

Na prvem turnirju mladink so bile najboljšje Mežičanke, ki so dobile vse tri tekme. Drugo mesto je osvojila B ekipa Fužinarja.

Pri mladincih so imeli največ uspeha gimnazijci, ki niso izgubili nobene tekme. Drugo mesto si trenutno delita ekipi Dobrij in

Mežice, ki sta bili po enkrat poraženi.

V Trstu je bil tradicionalni novoletni turnir ženskih ekip, na katerem so sodelovale le tri ekipe. Prvo mesto je premočno osvojila ekipa ravskega Fužinarja, ki je oba nasprotnika — reprezentanco zamejskih Slovenk v Italiji in »Lučki Radnik« iz Rijeke — premagala s 3 : 0.

S. F.

ŠAH

Medtem ko je v Beogradu teknel z zapleti dvoboj za naslov izzivalca svetovnega prvaka med Spasskim in Korčnojem, se je skoraj neopazno zaključilo republiško ekipno prvenstvo. Na njem je sodelovalo 10 ekip, zmagala pa je Iskra iz Ljubljane. Predstavnik koroške regije v tem tekmovanju je bil KSK Dravograd, ki je zavel 9. mesto. Kljub temu, da so ekipo okrepili slovenjegraški šahisti in članica Fužinarja I. Waltl-Creslovnik, so uspeli osvojiti iz vsakega dvoboja od 10 možnih v poprečju le 3,6 točke. Ni očitati ekipo neborbenosti, vendar bi jo bilo treba okrepiti tudi z ostalimi šahisti iz koroške regije.

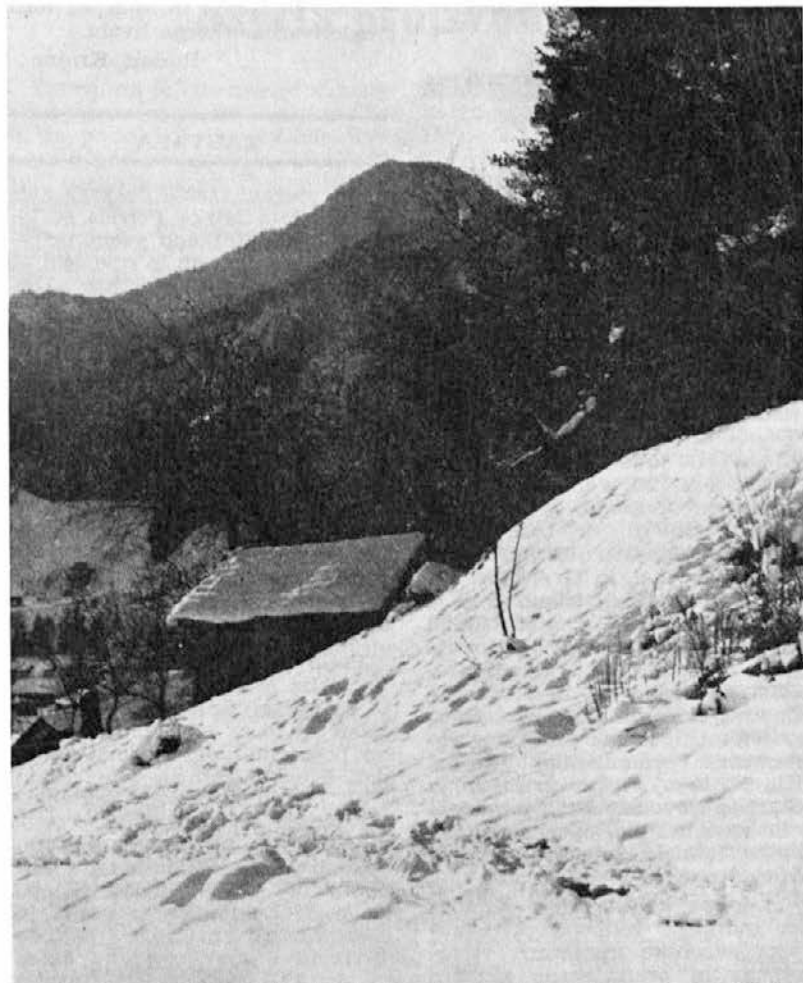
Šahovska dejavnost se je v našem kraju in občini v zadnjem času zelo razmahnila. Poleg tega, da so se posamezniki vključili v dopisna tekmovanja, so bila odigrana klubska prvenstva in kategorijski turnirji. Zadnji čas je že, da se posamezni šahisti kategorizirajo v kategorijo, ki jim po moči pripada. Organizatorji turnirjev morajo skrbeti, da bo sestava udeležencev pravilno kategorizirana. Nov pravilnik o kategorizaciji daje registriranim šahistom za osvojitve in potrditev kategorije več možnosti. Dovolj je

pred leti lahko gledal, danes (skoraj) ni več. Pa jih ni nihče s kosilnicami uničil. Tukaj igrajo pač lovci odločilno vlogo, da nadomestijo izgubljeni. Verjetno ne bomo zahtevali od kmeta, da poleg garanja za vsakdanji kruh še nabavlja živali. Prav gotovo so lovci v prvi vrsti poklicani za to. Ni (samo) kmetova naloga, čeprav je obenem lovec, ki že tako ali tako vse leto daje hrano divjadi, da bo skrbel še za populacijo živali.

Zal pa te lovčeve skrbi ni toliko čutiti, dá, zdi se celo, da lovci ob vsakoletnem lovu bolj plenijo, tako za šport, med letom pa jih ni videti v lovišču. Prav gotovo lovske družine skrbijo za pripravo hrane za divjad, kakor tudi za naraščaj sam, a je to v opisanih primerih težko opaziti.

S tem zapisom nočem nikogar kriviti za porazno sliko naših gozdov in polj, pač pa sem hotel le opozoriti na to stanje, kakor tudi to, da za posledico ni kriv kmet, temveč bomo morali vsi skupaj najti več posluha za naravne lepote. To pa smo dolžni, da ohranimo zdravo in lepo naravo tudi bodočim rodovom.

M. Gerdej

Sami bregi

Ali nisva lepa?

Na znamki za 4,90 dinarjev je podan detajl miniature, ki prikazuje sceno »slovesnost Testaccia« iz Časlove Franse, zbirka Morgan v New Yorku.

Na znamki za 10 dinarjev pa je bil kot motiv uporabljen El Greco portret Julija Kloviča iz nacionalne galerije v Neaplju.

Grafična obdelava je delo akademskega slikarja Andreje Milenkoviča, znamke pa so bile potisnjene v nemški tiskarni »VEB Wertpapierdruckerei« Leipzig, DDR, v večbarvni heliogravuri v prodajnih polah po 9 znamk. Iste dne je dal biro za poštne znamke v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarjev oziroma ovitek prvega dne za 17,40 dinarjev. f. u.

ZAHVALA SODELAVCEM MODELNE MIZARNE

Samo enkrat v svojem življenju delavec odide v pokoj, in če ga njegovi sodelavci ob takšnem dogodku počastijo z obiskom in spominskim darilom, je tak trenutek zapisan v spominu še dolga leta.

Težko se ločiš od svojega delovnega mesta, še težje pa od svojih delovnih tovarišev, s katerimi si preživel leta in leta. V vsakem delovnem krogu pride kdaj do nesporazumov, a teh je manj, več pa je tistih lepih tovariških trenutkov, ki dajejo delavcu novih moči in voljo do dela.

Povsod v življenju je tako, da stari odhajajo tako ali tako v svoj zaslužni pokoj, mladi pa ostajajo. Prav njim želim obilo delovnih uspehov in da bi pod vašimi pridnimi rokami nastajali še lepši in kvalitetnejši modeli.

Vsem sodelavcem modelne mizarne, sindikatu in vodstvu tozdejklolivarne iskrena hvala.

Rudolf Krajnc

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta **Mirka Petriča** se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, sodelavcem in znancem za darovano cvetje in izraze sožalja. Posebej velja zahvala vsem zdravnikom, ki so mu na domu lajšali bolečine, ter sestri Anici Arnold za neutrudno pomoč v času bolezni. Hvala tudi pevcem in sodelavcem za denarno pomoč.

Zalujoči:

žena Katka, hči Majda in sinova Mirko in Stanko z družinami.

ZAHVALA

Poslovili smo se od našega očeta **Jurija Marina** iz Šentanela in bi se ob tej priložnosti zahvalili vsem, ki so ga tako mnogoštevilno pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala sodelavcem PTT, pevskemu zboru »Šentanelski pavri« ter cerkvenemu pevskemu zboru kakor tudi gospodu dekanu za poslovilne besede. Zahvala tudi tov. Štrekelnu za lepo slovo od pokojnika in vsem, ki so nam stali ob strani.

Zalujoči otroci:

sin Rudi, Filip, Lojze ter hči Milka.

VGRADIMO INVENTIVNOST V POSLOVNI PROCES

Za zdajšnje stanje na področju inovacij v železarni lahko rečemo, da je za naše razmere še kar zadovoljivo. Vendar pa še daleč ne izkoriščamo dovolj znanja in koristnih iniciativ naših delavcev. Normativno imamo področje dovolj dobro urejeno, vendar so težave v tem, da ne znamo pritegniti večjega števila delavcev k reševanju problemov, ki se nam vsakodnevno pojavljajo. Odvisni smo le od spontan predlogov posameznikov oziroma skupin, kar pa ni dovolj. Stremeti moramo za tem, da inventivnost vgradimo v poslovni proces.

Pa tudi pri ekspanzivnosti nismo brez težav. Preveč časa namreč mine od takrat, ko avtor poda svojo zamisel, do odločitve pristojnega organa, ki zamisel sprejme oziroma zavrne.

V zvezi z akcijo Komunistična »Človek — znanje — produktivnost« vabi uredništvo Informativnega fužinarja članke kolektiva, da s svojimi prispevki sodelujejo pri poživljanju oziroma razširjanju inovacijskih procesov. Prispevki naj bodo usmerjeni predvsem v to, kako povečati množičnost in omogočiti hitrejše reševanje predlogov.

F. K.

ZAHVALA

Svetu sindikata železarne in sindikatu mehanske obdelave ter vsem sodelavcem in vodstvu se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in darilo. Vsem skupaj želim veliko uspešnega dela.

Marjana Lopatni

8. Kalkuta 12,1
9. Peking 12,0
10. Osaka 11,8
11. Buenos Aires 11,7
12. Rio de Janeiro 11,4

Po istih podatkih naj bi bilo l. 1900 11 milijonskih mest, l. 1950 75, do l. 1985 pa 270. V Avstraliji živita več kot dve petini ljudi v milijonskih mestih, v ZDA več kot ena tretjina, v Egiptu, Avstriji in na Japonskem ena tretjina.

RAZVOJ MEST

Po podatkih OZN bodo l. 1985 največja mesta na svetu (v milijonih prebivalcev):

1. Tokio 25,2
2. New York 18,8
3. C. de Mexico 17,9
4. Sao Paulo 16,8
5. Šanghai 14,3
6. Los Angeles 13,7
7. Bombay 12,1

Fotografije za to številko so prispevali: Maksimiljan Krajnc, V. Povsod, F. Rotar, E. Wlodyga, propagandna služba in služba za informiranje.

Bleščoba

samo 9 turnirskih kol (prej 11), pa je lahko z uspešno igro osvojiti in potrditi višji naslov, s tem da je lahko nekaj udeležencev kategoriziranih največ za dve stopnji nižje. Podrobne informacije se lahko dobijo pri vodstvih šahovskih klubov in sekcij.

8. januarja je bilo v šahovski sobi DTK tekmovalno srečanje klubskih ekip naše občine in ekip Sportne zveze koroških Slovencev iz Avstrije. Ekipe so šteje 5 igralcev, čas igranja pa je bil omejen na 15 minut. Zmagala je prva ekipa Rudarja iz Mežice, sledijo pa Fužinar I, Fužinar II, SZKS Celovec, Rudar II, Črna in SZKS II.

Jože Jesenek

ŠTIRISTOLETNIKA SMRTI JULIJA KLOVIČA

Ob proslavi 400-letnice smrti Julija Kloviča, velikega hrvatskega miniaturista, je izdala skupnost JPPT 14. januarja dve priložnostni znamki za 4,90 in 10 dinarjev. Julij Klovič, miniaturist, se je rodil v Grižah pri Vinodolu 1498 leta, umrl pa v Rimu 1578. leta. Že kot mladenič je prišel v Italijo in v njej ostal do konca življenja. Med njegovimi prijatelji so bili glavni umetniki tega časa: Michelangelo, Peter Breughel, El Greco idr.

Njegovo najbolj znano delo je knjižica »Harae beatae Maial Virginis«, ki predstavlja ilustrirani rokopis, sedaj shranjen v zbirki Morgan v New Yorku. Znotraj okičenih okvirov z dekorativnimi figurami, prekrasne renesančne ornamentike je dal Klavič tukaj vrsto prizorov iz Stare in Nove zaveze. V posameznih ocenah lahko opazimo očiten vpliv Rafaela, njegove šole in Michelangela.

Sodobna kritika šteje Kloviča za zadnjega velikega predstavnika evropske miniature, virtuoznega in prefinjenega mojstra ter izvrstnega poznavalca svoje obrti.